

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ

Кафедра публічного управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА ДРУГИМ РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ (МАГІСТР)
на тему: «НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НАЦІОНАЛЬНОЮ
ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ»

Виконав: студент 6 курсу 636М3 групи
галузі знань:

28 Публічне управління та адміністрування
спеціальності:

281 Публічне управління та адміністрування

Корольов Олексій Олександрович

Науковий керівник: кандидат наук з
державного управління, доцент

Шульга Анастасія Алімівна

Рецензент: кандидат політичних наук,
доцент

Бондар Ганна Леонідівна

м. Миколаїв – 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ ТА ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	7
1.1. Публічна послуга у категоріальному апараті науки публічного управління	7
1.2. Поняття, сутність та характерні риси дозвільної системи	17
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	30
2.1. Національна поліція України як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи	30
2.2. Нормативно-правове регулювання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи	37
2.3. Стандарти й основні критерії якості надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи	44
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	57
3.1. Особливості надання окремих публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи (на прикладі отримання дозволу на зброю в умовах дії воєнного стану)	57
3.2. Імплементация іноземного досвіду надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи	65
ВИСНОВКИ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ	88

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сьогодні в умовах повномасштабної війни з боку Росії, орієнтації України на європейську та євроатлантичну інтеграцію багато питань у системі публічного управління та в охороні громадського порядку і безпеки набувають особливого значення. Це, зокрема, стосується і питання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи, яка становить досить значну частину в загальному обсязі управлінської діяльності. Дозвільну систему можна порівняти з такими видами публічно-владної діяльності, як нормотворча та контрольна-наглядова.

Національна поліція України як ключовий правоохоронний орган та, водночас, як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи забезпечує реалізацію та захист економічних і соціально-політичних інтересів громадськості та держави, створює необхідні умови нормальної діяльності органів публічної влади та громадських організацій, забезпечує додержання законності, охорони власності тощо. Однак, вторгнення Росії на територію України спричинило швидкі та різкі зміни у роботі Національної поліції та її структурних підрозділів. Внаслідок цих змін активізувалося питання надання цим органом влади окремих публічних послуг у сфері дозвільної системи, зокрема, отримання дозволу на зброю, що потребує нового законодавчого та науково-практичного врегулювання.

Враховуючи зазначене питання удосконалення процесу надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи, як засобу забезпечення ефективного публічного управління, є вкрай важливим та актуальним.

Стан наукової розробки теми. Загальнотеоретичні аспекти дослідження інституту публічних послуг та дозвільної системи відображено у наукових працях: Ю.Ю. Абраменка, К.К. Афанасьєва, О.І. Васильєвої,

І.В. Венедіктової, О.І. Григораш, О.В. Джафарової, П.С. Клімушина, С.В. Лихачова, О.О. Маркової, О.В. Харитонова та ін. Дослідженням надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи займалися: О.М. Калюк, В.А. Гуменюк, М.П. Гурковський, Д.С. Денисюк, М.В. Єрема, І.В. Зозуля, Д.І. Йосифович, А.М. Коптєв, Д.М. Ластович, С.Д. Подлінець, Л.В. Карабут, А.В. Суббот, В.А. Троян, А.Є. Фоменко, Г.І. Шевчук та ін. Однак, незважаючи на значні наукові напрацювання у вказаній сфері, існує ряд невирішених питань стосовно окремих аспектів надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи, особливо в умовах війни.

Метою роботи є дослідження надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи.

Зазначена вище мета досягається постановкою таких *завдань*:

- розглянути загальнотеоретичні аспекти дослідження інституту публічних послуг та дозвільної системи;
- охарактеризувати Національну поліцію України як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи;
- окреслити стандарти й основні критерії якості надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи;
- визначити особливості надання окремих публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи (на прикладі отримання дозволу на зброю);
- обґрунтувати необхідність імплементації іноземного досвіду надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи.

Об'єктом роботи є надання публічних послуг у сфері дозвільної системи.

Предметом роботи є надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи.

Методи дослідження. Методологічну основу роботи складає сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Так, наприклад, формально-логічний метод було використано для визначення основних понять дослідження. На основі системного методу розглянуто загальнотеоретичні аспекти дослідження інституту публічних послуг та дозвільної системи. Використання функціонального методу дало змогу охарактеризувати Національну поліцію України як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи. За допомогою порівняльно-правового методу проаналізовано нормативно-правове регулювання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи. Використання системно-аналітичного методу дало змогу визначити особливості надання окремих публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи (на прикладі отримання дозволу на зброю). За допомогою причинно-наслідкового аналізу обґрунтовано необхідність імплементації іноземного досвіду надання публічних послуг поліцією у сфері дозвільної системи. На основі методів групування і прогнозування зроблено відповідні висновки проведеного дослідження.

Наукова новизна дослідження. Дана робота є самостійною науковою працею в галузі публічного управління, в якій автором отримано науково-обґрунтовані результати, що розкривають організаційно-правові засади надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи. Основні положення кваліфікаційної роботи, що визначають її наукову новизну, полягають: в уточненні й розмежуванні понять «публічна послуга», «сервісна послуга» та «поліцейська послуга»; у систематизації повноважень Національної поліції щодо надання публічних послуг у сфері дозвільної системи; у формулюванні способів удосконалення процесу надання публічних послуг Національною поліцією у сфері

дозвільної системи, на прикладі отримання дозволу на зброю в умовах дії воєнного стану та обґрунтуванні необхідності імплементації іноземного досвіду надання таких послуг.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що на основі аналізу нормативно-правової бази і здобутків вітчизняної науки публічного управління, в кваліфікаційній роботі досліджено організаційно-правові засади надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи та запропоновано способи удосконалення процесу надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи в умовах війни. Практичне застосування отриманих результатів сприятиме врегулюванню дискусійних питань щодо надання окремих публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи (отримання дозволу на зброю) в період дії воєнного стану.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки дослідження апробовано у формі однієї доповіді на XXVI Всеукраїнській щорічній науково-методичній конференції «Могилянські читання – 2023: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти (м. Миколаїв, 6-10 листопада 2023 р.).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 94 сторінки, основного тексту – 77 сторінок. Список використаних джерел налічує 89 найменувань. Робота містить 17 рисунків та 4 додатки.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ ТА ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

1.1. Публічна послуга у категоріальному апараті науки публічного управління

Поняття публічних послуг було запозичене у сучасну теорію права України з теорії сервісних держав. Зокрема, у Великобританії вона знайшла своє відображення ще за часів Маргарет Тетчер. Її суттю є визнання того, що основною метою створення держави є задоволення потреб громадян, а права людини – найбільша цінність, їх пріоритет у політиці держави визначає зміст і спрямованість дій державних органів.

Та перш ніж вести мову про сутність поняття «публічні послуга», потрібно, насамперед, визначити, що представляють собою такі послуги. При цьому залежно від розуміння самої сутності таких послуг різняться їх трактування, систематизувати та уніфікувати які за сучасних умов доволі складно. Це пов'язано з тим, що послуги є різними та багаточисленними, до того ж кожен вчений визначає сутність поняття послуга в залежності від предметної галузі свого дослідження [86, с. 44].

Так, у загальному сенсі, послуга – це будь-яка цілеспрямована дія або діяльність, яка надається однією стороною на користь іншій стороні. До такого трактування даного поняття схиляється більшість науковців, зокрема В. Руделіус, розглядає послугу як «специфічний вид діяльності, завдяки якій утворюються матеріальні чи нематеріальні вигоди або їх поєднання, які організація надає в обмін на гроші або інші цінності» [69, с. 284]. Інші науковці схиляються до думки, що послуга має економічну сутність і може, відповідно, трактуватися як економічна категорія або як форма економічних

відносин. З наведених трактувань, на наш погляд, саме розуміння послуги як специфічного виду діяльності є найбільш вдалим, оскільки послуги не завжди за своєю суттю несуть економічно-матеріальний характер.

Згідно з теорією Р. Малері, з яким ми дещо не погоджуємося, послуги – це нематеріальні активи, що виробляються з метою збуту. Разом із тим, існують й інші теорії, відповідно до яких будь-яка послуга являє собою «сукупність корисних властивостей, які направлені на задоволення певної потреби людини, що виникає у процесі продуктивної праці як цілеспрямованої діяльності» [86, с. 50]. Саме таке розуміння даного поняття, на наш погляд, є доволі вдалим, оскільки послуги, яким не завжди притаманний матеріально-грошовий характер, за своєю природою дійсно несуть якийсь корисний ефект. Однак ми схилиємося до думки, що будь-яка послуга – це, насамперед, певна скерована діяльність у вигляді обслуговування одних фізичних чи юридичних осіб за їх зверненням іншими особами, яка спрямована на задоволення потреб, результат якої може мати тривалий характер (наприклад, послуги у сфері освіти і науки, культури).

Вище наведені визначення щодо сутності поняття послуги не є вичерпними, вони можуть бути як доповнені так і змінені в залежності від специфічних рис надання конкретної послуги. Проте їх всіх об'єднує єдина мета надання послуг – задоволення потреб та бажань, представлені у вигляді явища, як результату діяльності, природного блага, процесу невідчутних дій, що набувають як матеріальної так і нематеріальної форм та мають споживчу вартість [86, с. 50].

Термін «публічні послуги» (англ. «public services»), на відміну від поняття «послуга», є вужчим і означає всі послуги, що надаються публічним сектором або іншими суб'єктами за рахунок публічних коштів.

Теорія публічних послуг виникла у 80-х рр. ХХ ст. в таких розвинутих країнах світу, як Велика Британія, Франція, США, Канада, із кардинальною зміною пріоритетів у державному будівництві й управлінні, а також у засадах і формах відносин між владою і суспільством. В цих державах людина, її

права і свободи почали визнаватися головною соціальною цінністю, де одним із основних завдань публічної влади стало саме надання якісних послуг громадянам. Відтак, громадяни у відносинах із владою стали не прохачами, а споживачами послуг, де держава в особі публічних інститутів почала орієнтуватися на потреби суспільства, його запити й очікування [76, с. 116].

В Україні, яка обрала шлях до Європейського Союзу, як демократичної, правової і соціальної держави, питання публічних послуг набрало своєї ваги з перших років її незалежності. Закріплення в Конституції України, що «людина, її життя і здоров'я, честь та гідність є найвищою соціальною цінністю, а права і свободи людини визначають зміст та спрямованість діяльності держави» [28], вимагало переосмислення ролі держави, яка полягає не в управлінні суспільством, а в наданні йому якісних послуг та зміни відносин між владою і громадянами, які повинні в повному обсязі отримувати ці послуги. Безпосередньо запровадження управлінських інновацій в Україні розпочалося з розробки Концепції адміністративної реформи у 1998 р., в якій зазначалося, що «одним із напрямів побудови системи державного управління, яка стане близькою до потреб і запитів людей, а головним пріоритетом її діяльності буде служіння народові і національним інтересам, є забезпечення надання ним широкого кола послуг, які держава може гарантувати і які не можливо знайти на ринку послуг» [59].

Варто відзначити, що в науковій літературі немає єдиного визначення поняття публічної послуги й системного підходу в цьому питанні. Крім того, науковцями використовуються різноманітні терміни через нюанси перекладу: «адміністративні», «управлінські», «державні», «публічні», «суспільні», «соціальні» послуги, між якими особливої межі не проводилося. Хоча є очевидним, що термін «публічні послуги» набагато ширший від терміну «державні послуги», так як їх можуть надавати державні і недержавні структури. Відповідно, ми вважаємо, що буде помилково ставити знак рівності між цими поняттями, оскільки вони мають різний зміст і відповідно з різних сторін характеризують послуги, що надаються. Адже враховуючи

конституційний статус органів місцевого самоврядування, послуги, які вони надають не можуть розглядатися як державні.

В цілому, публічні послуги можна розглядати у двох аспектах (див. Рис. 1.1). При цьому І.П. Голосніченко наголошує на тому, що не всяка розпорядча діяльність є послугою. Адже, призначення всієї діяльності органів публічної влади, їх посадових і службових осіб є забезпечувати права й свободи громадян та інших осіб. Науковець стверджує, що публічною послугою є «створення організаційних умов для реалізації громадянином або іншим суб'єктом адміністративно-правових відносин свого права» [11, с. 88].

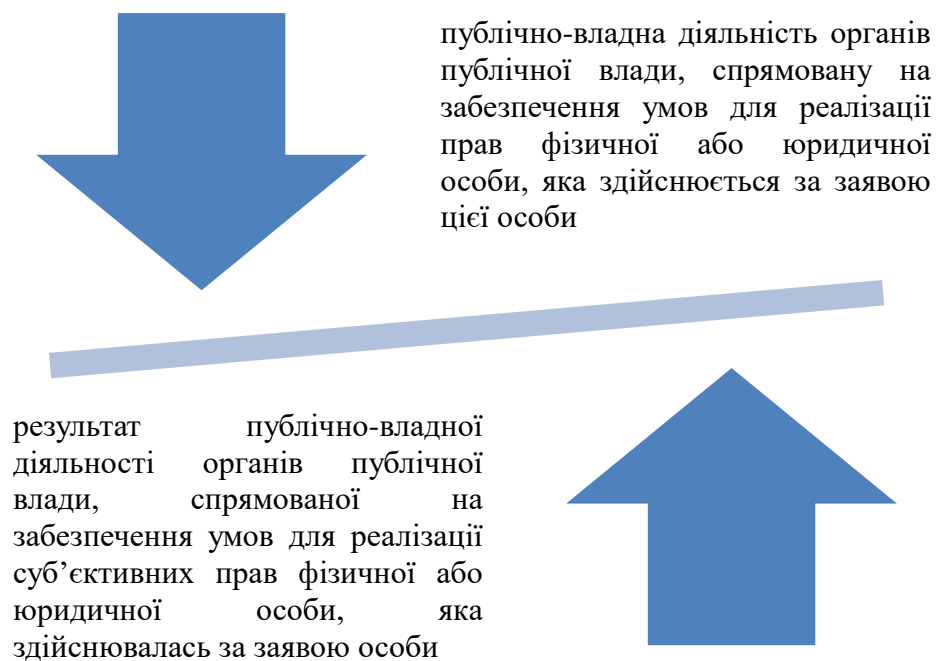

Рис. 1.1. Двоаспектність розуміння поняття «публічна послуга»

У свою чергу, на думку О.В. Карпенка, сучасне розуміння публічних послуг охоплює всі види діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які здійснюються в інтересах як окремого громадянина, так і суспільства загалом. Вчений вважає, що «публічні послуги потрібно розглядати як функцію сучасної сервісної держави, оскільки їх надання зумовлене повноваженнями конкретного органу влади, до компетенції якого вони належать» [23].

Фахівці з економічних питань у сфері публічного управління

пропонують розглядати сутність публічних послуг через їх завдання, яке виявляється у підвищенні ефективності публічного управління, та надають таке їх тлумачення: «Під публічними послугами розуміються послуги, надані у зв'язку з виконанням владних функцій органами виконавчої влади і їхніми установами при безпосередній взаємодії з громадянами» [4, с. 128]. У цьому контексті публічна послуга означає вчинення дій уповноваженим суб'єктом для задоволення потреб і прав інших осіб. У цих відносинах первинним є законний інтерес, так би мовити споживача послуги, внаслідок якого виникає обов'язок державних службовців, органів і організацій його задовольнити в межах своєї компетенції і чинного законодавства. Виходячи із цього, надання послуги завжди орієнтовано на споживача.

К.В. Ніколаєнко під публічними послугами розуміє «дії органів державної влади щодо реалізації функцій і завдань держави, визначених законодавчими актами України, а також дії державних установ, організацій, підприємств, органів місцевого самоврядування в порядку виконання делегованих державою повноважень, які здійснюються на користь фізичних і юридичних осіб за рахунок коштів державного бюджету» [37, с. 270]. Проводячи паралель між поняттями «публічні послуги» і «адміністративні послуги», науковець зазначає, що «на відміну від публічних послуг, які можуть надаватись як за ініціативою зацікавлених у послугі осіб, так і без такої ініціативи відповідно до закону, адміністративні послуги належать до тієї групи публічних послуг, приводом для початку здійснення яких є надходження звернення від зацікавленої особи» [37, с. 272]. Це твердження доповнюють І.О. Дробот і П.М. Петровський, зазначаючи, що «адміністративна послуга, є суб'єктивізованою дією, яка більшою мірою залежить від багатьох якостей «людського чинника» [18]. Інакше кажучи, К.В. Ніколаєнко, з якою ми погоджуємося, підкреслює, що поняття «публічні послуги» є ширшим за поняття «адміністративні послуги» [37, с. 272].

Зокрема, деякі автори не ототожнюють публічні послуги із соціальними. Так, на думку І.В. Венедіктової, соціальні послуги надаються

громадянам і лише громадянам, а не юридичним особам. Порядок їх надання чітко регламентований законодавством, для них характерна адресна суб'єктна спрямованість, вони надаються лише в межах цільової державної програми, їх фінансування здійснюється за рахунок бюджетних коштів. Отже, для соціальних послуг характерними є, по-перше, суб'єкти, що надають і споживають ці послуги; по-друге, процедура надання і фінансування послуги; по-третє, імперативний метод регулювання правовідносин, що виникають. Обсяг послуги, що надається, визначається не сторонами, а нормативними приписами держави. За ненадання соціальної послуги органи управління несуть відповідальність, також вони несуть відповідальність за належний рівень надання такої послуги, проте в умовах відсутності системи стандартизації послуг, а саме чітко прописаної процедури отримання послуги і механізму притягнення до відповідальності, таке твердження залишається декларативним [10, с. 89].

Інші науковців виокремлюють соціальні, державні і публічні послуги за тією сферою, в якій ці послуги надаються. Це – сфери охорони здоров'я, культури, освіти, науки, що само по собі вже вказує на їх загальнозначущу спрямованість і ставить в один ряд із публічними послугами. Справді, соціальні послуги за своєю суттю є публічними, маючи усі ознаки публічних послуг, критерієм виділення яких є саме сфера, в якій вони реалізуються, а не коло суб'єктів, що їх надає, на відміну від державних послуг. Що стосується їх співвідношення з державними послугами, то вони можуть надаватися державними і муніципальними структурами, комерційними і некомерційними недержавними організаціями. При цьому здійснюватися вони можуть як у публічно-правовій, так і в приватно-правовій формах. Відповідно, соціальні послуги можуть бути державними і недержавними.

Іншої позиції дотримується М.І. Хавронюк, який публічними називає послуги, що надаються публічним сектором (тобто органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної та комунальної форми власності), а в окремих

випадках – приватним сектором під відповідальність публічного сектора (публічної влади) і за рахунок публічних коштів (тобто коштів державних і місцевих бюджетів) [81, с. 76]. І якщо з першою частиною визначення, яке надає український правознавець, ми абсолютно погоджуємося, то з останньою – ні. Адже за своєю суттю публічні послуги можуть бути як платними, так і безоплатними, при цьому оплата за їх надання у більшості випадків здійснюється саме за рахунок споживачів цих послуг.

Об'єднуючи наведені вище визначення публічних послуг, Л. Міцкевич пропонує декілька власних дефініцій цього поняття, основні з яких представлені на Рис. 1.2. У даному випадку Л. Міцкевич ототожнює публічні послуги саме із державними, роблячи постійно акцент на державний аспект. Ми з думкою даного науковця не погоджуємося, так як вважаємо, що публічні послуги не обмежуються лише державною, а й іншими суспільними сферами.

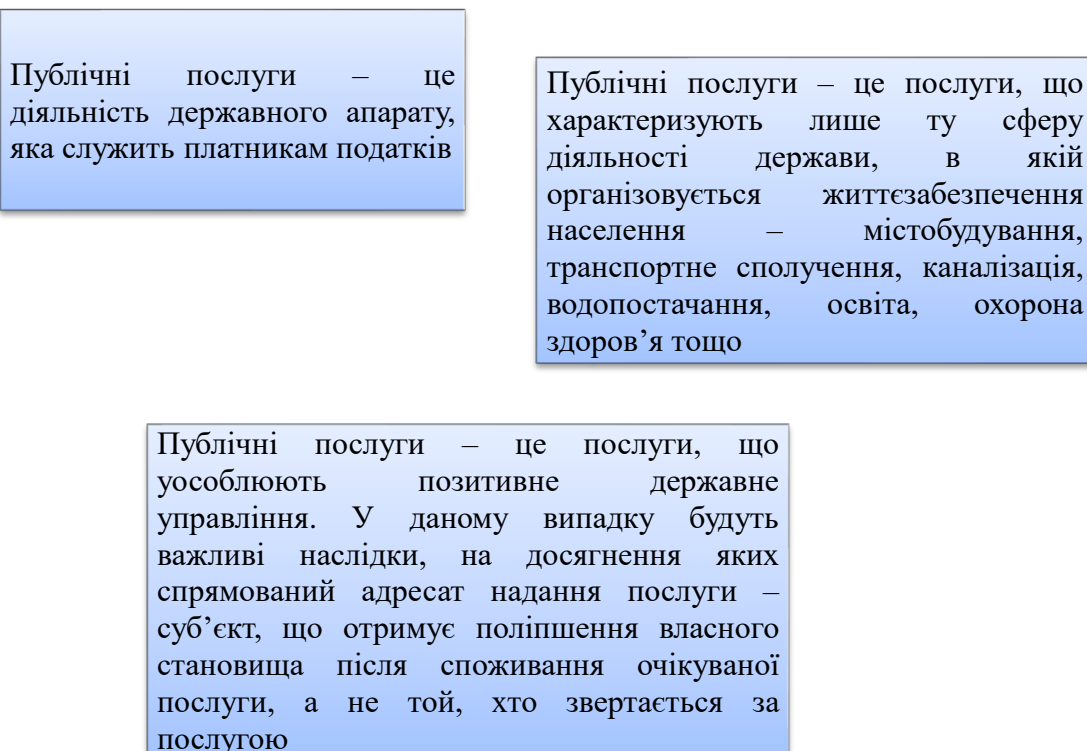

Рис. 1.2. Тракткування поняття «публічна послуга»

На основі викладених вище наукових даних, О.І. Григораш підсумовуючи їх зазначає, що поняття «публічна послуга» використовується

при характеристиці управлінської діяльності органів публічної влади, пов'язаної з їх роботою із громадянами, підприємствами, установами, організаціями. Інакше кажучи за їх допомогою визначаються дії публічних суб'єктів з організації обслуговування населення, підприємств, установ, організацій, надання їм життєво необхідних благ [12, с. 75].

До речі, порівнюючи нормативне визначення поняття «публічні послуги» у широкому сенсі науковці трактують цей термін як «суспільно значущу діяльність, чітко регламентовану законодавством, для якої характерним є добровільний інтерес споживача послуги та індивідуальний характер її надання будь-якій особі, яка має на це право або звертається за реалізацією своїх прав, свобод і законних інтересів, на рівних підставах безоплатно або в межах цін, визначених державою» [1].

Отже, аналіз вищенаведених визначень поняття «публічні послуги» свідчить про різноманітність поглядів науковців щодо розуміння цієї категорії. Такі послуги є узагальнюючим терміном для існуючих видів послуг передбачених чинним законодавством України, які можуть надаватися публічними органами влади та різними підприємствами, установами й організаціями.

Враховуючи те, що у загальному сенсі послуга – це цивільно-правове поняття, яке можна визначити наступним чином: «це здійснювана на замовлення споживача і з метою задоволення його особистих потреб діяльність з надання чи передачі споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага» (п. 17 ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів» [58], ст. 1 Закону України «Про загальну безпечність нехарчової продукції»), [45]). То характерними її ознаками є: 1) корисний ефект; 2) невіддільність від джерела (синхронність надання та отримання послуги); 3) непомітність, невідчутність; 4) нематеріальність; 5) якість, диференційованість якості послуги (залежність від кваліфікації, професійних якостей безпосереднього послугонадавача); 6) ексклюзивність; неможливість зберігання; 7) невичерпність [68, с. 240].

Однак, на нашу думку, більша частина публічних послуг не підпадає під поняття «послуга» в цивільно-правовому розумінні. Адже в останньому випадку їм притаманні всі ознаки цивільно-правових відносин, зокрема, юридична рівність учасників правовідносин, диспозитивна спрямованість правового регулювання їх поведінки, принцип свободи договору. Відповідно основним юридичним фактом, на підставі якого виникають ці правові відносини, є цивільно-правовий договір. У той же час публічні послуги є втіленням відповідних функцій держави, а тому їх правове регулювання має здійснюватися правовими нормами імперативного характеру на основі владно-публічних методів. Владний вплив при цьому має не контрольно-примусовий, а надаючий характер [70, с. 68].

Публічний характер відповідних правово-відносин з надання публічних послуг проявляється у наступному (див. Рис. 1.3):

Рис. 1.3. Прояв публічного характеру правово-відносин з надання публічних послуг

Надання публічних послуг – це функція держави. А тому така діяльність повинна здійснюватися, як вдало відзначив М.І. Хавронюк, за рахунок публічних коштів [81, с. 245]. Водночас надання публічних послуг може мати місце шляхом використання інших ресурсів – у разі, коли послуги

надаються за рахунок коштів громадян установами, які створені та фінансуються державою. Це дозволяє вважати публічною послугою будь-яку діяльність державних (комунальних) підприємств, установ, організацій, в тому числі ту, яка здійснюється за договорами з громадянами, оскільки вона відбувається з використанням майна, що перебуває у державній або комунальній власності, та працівниками, які отримують заробітну плату в межах бюджетного фінансування установи.

Надання публічних послуг завжди підпорядковане досягненню суспільно корисного інтересу, що має державне або місцеве значення. Публічна послуга має місце там, де в задоволенні приватного інтересу є суспільний інтерес. Вона виникає за реалізації суб'єктивних прав і законних інтересів або за виконання обов'язків суб'єкта. Однак лише там, де держава визнає суспільну значущість приватних інтересів особи, виникає публічна послуга як опосередкована об'єктивним правом гарантія держави в задоволенні такого інтересу. Надання публічних послуг опирається на діалектичну єдність особи, суспільства та держави, інтереси яких регламентуються у нормах права. При цьому спосіб реалізації потреб людини має відповідати правовим нормам, а самі потреби, інтереси не повинні мати протиправний характер [70, с. 68].

С.І. Чаусовська наводить такі характерні для публічних послуг ознаки як: 1) скерованість діяльності на задоволення певних потреб фізичних і юридичних осіб; 2) здійснення послуги за зверненням фізичних чи юридичних осіб; 3) надання послуги безпосередньо під час особистого контакту із заявником; 4) наявність нематеріального характеру та чіткої адресної спрямованості; 5) невід'ємність від суб'єктів надання послуги та його характеристика; 6) наявність соціальної значущості; 7) зумовленість публічним інтересом; 8) забезпеченість фінансовими ресурсами від будь-яких типів публічних інституцій; 9) нормативна закріпленість принципів і процедур надання послуг [83, с. 107]. Крім цих ознак Д.В. Сухінін, зокрема, виділяє ще й ознаки територіальності та субсидіарності [75, с. 7].

Отже, систематизуючи вищевикладене можна узагальнити, що публічними послугами є суспільно-необхідна і значуща, законодавчо регламентована діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, які перебувають в їх управлінні, яка здійснюється на платній і безоплатній основі, спрямована на задоволення потреб і запитів громадян, юридичних осіб та організацій для реалізації їх прав, свобод і законних інтересів. Відповідно для публічних послуг характерним є: 1) спрямованість на задоволення суспільно корисного інтересу (як державного, так і місцевого значення); 2) урегульованість нормами публічного права; 3) наявність публічного характеру правових відносин з надання послуг; 4) надання публічним суб'єктом, тобто органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної та комунальної форми власності, а в окремих випадках – приватним сектором під відповідальність публічного сектору (публічної влади); 5) надання як за рахунок публічних коштів (тобто коштів державного і місцевих бюджетів), так і за рахунок особистих коштів споживачів послуг; 6) є способом реалізації особою прав та законних інтересів або способом реалізації покладеного на неї обов'язку.

1.2. Поняття, сутність та характерні риси дозвільної системи

Поняття «дозвільна система» з'явилося в ХХ ст. На сьогоднішній день в науковій літературі зустрічаються різні тлумачення зазначеної категорії і єдиного погляду з приводу її визначення досі так і не склалось. Через це «дозвільна система» як категорія публічного управління викликає численні дискусії серед науковців і практиків, а її дослідження вже багато років залишається актуальним.

Та перш ніж вести мову про різноманітність розуміння сутності

поняття «дозвільна система», на наш погляд, спочатку варто звернути увагу на слово «дозвіл», що лежить в основі досліджуваного терміну.

Великий тлумачний словник сучасної української мови тлумачить дозвіл як «згоду, що дає право на здійснення чого-небудь; документ, який посвідчує таке право» [9, с. 234]. Юридична енциклопедія визначає дозвіл як «передбачену законом міру можливої поведінки, що забезпечує задоволення суб'єктивних прав та юридичних інтересів особи» [85, с. 268]. Як зазначає С.В. Лихачов, поняття «дозвіл» широко використовується у публічному управлінні, і це не можна вважати випадковим. «Надання дозволів і ліцензій, відповідна регламентація тих чи інших видів діяльності, а також заборона певних видів діяльності – в усьому цьому знаходить своє втілення управлінсько-регулятивна діяльність. Саме таким чином держава реалізує свої функції органу впровадження певного соціального порядку і гарантування певних рамок свободи, режиму примусу і контролю» [34, с. 26]. У національному законодавстві термін «дозвіл» вживається у тому ж значенні, що і в науці – як акт, що дає право на здійснення певних дій. Наприклад, дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів.

Дозвільну систему, як категорію, частіш за все трактують з двох позицій. Так, наприклад, О.В. Харитонов дозвільну систему у широкому розумінні визначає як «сукупність правовідносин, що виникають із метою забезпечення суспільної безпеки між органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, уповноваженими видавати дозволи, з однієї сторони (дозволитель), а також фізичними або юридичними особами, з іншої (заявник), щодо можливості здійснення останніми дій, спрямованих на придбання в особливому порядку певних прав або повноважень заявник з приводу користування такими речовинами, матеріалами, предметами, або зайняття видами діяльності, які можуть бути небезпечні для життя і здоров'я людини, загрожувати державним інтересам, з наступним здійсненням контролю і нагляду з боку дозволителя за дотриманням встановлених правил, а так само притягненням винних (за наявності підстав) до встановленої

законом відповідальності». У вузькому розумінні – як таку, яка «поширюється тільки на обмежене коло речей, речовини і предмети матеріального світу, а також деякі види діяльності, зайняття якими або здійснення повноважень щодо яких уявляє потенційну небезпеку для суспільства» [82, с. 43-44].

У свою чергу, В.А. Гуменюк вважає, що дозвільну систему варто визначати як «організаційно-правову діяльність щодо забезпечення встановленого порядку управління, громадського порядку та громадської безпеки, що реалізується шляхом контролю та нагляду за додержанням загальнообов'язкових правил відкриття та функціонування суворо визначених об'єктів господарювання, виготовлення, придбання, реалізації, обліку, зберігання, перевезення, використання та знищення предметів і речовин, незаконне використання яких може завдати значної шкоди громадським та державним інтересам, а також безпосередньо життю і здоров'ю громадян» [13, с. 29]. Натомість, С.В. Лихачов зазначає, що дозвільну систему можна характеризувати з одного боку, як «різновид спеціальної адміністративної діяльності, а з іншого боку, у більш широкому розумінні дозвільна система є типологічно близькою до ліцензування» [34, с. 40].

Доволі стисло характеризує дозвільну систему А.Т. Комзюк. Дослідник вважає, що «широке розуміння дозвільної системи передбачає особливий порядок вчинення різними суб'єктами будь-яких дій, на які потрібно одержати спеціальний дозвіл, а відповідно до вузького – дозвільна система поширюється лише на об'єкти, перераховані в Положенні про дозвільну систему» [3, с. 194].

На думку Д.С. Денисюка, яку ми поділяємо, під дозвільною системою у широкому розумінні, на думку Д.С. Денисюка, яку ми поділяємо, необхідно розглядати «засновану на відповідних нормах або правилах сукупність правових відносин, які складаються з приводу здійснення державними органами, фізичними та юридичними особами, діяльності пов'язаної з об'єктами, які становлять потенційну небезпеку для громадської безпеки,

людей, їх життя та здоров'я» [16, с. 139]. У свою чергу, науковець О.О. Сосновик, позицію якого ми також підтримуємо, вважає, що дозвільну систему можна розглядати в трьох площинах (див. Рис. 1.4) [73, с. 392].

Рис. 1.4. Трьохаспектність трактування поняття «дозвільна система»

Окрім того, слушною, на наш погляд, є думка В.І. Ткаченка, який вважає, що дозвільна система в широкому розумінні – це «врегульований нормами адміністративного права порядок отримання фізичними або юридичними особами в органах виконавчої влади або спеціально уповноважених виконавчих органах місцевих рад дозволів на провадження зазначеного виду господарської діяльності, а також інших дій (видів діяльності), які, відповідно до чинного законодавства України, передбачають обов'язкове отримання фізичними та юридичними особами дозволів на їх здійснення протягом установленого строку за умови виконання ними певних правил. Натомість, у вузькому розумінні, дозвільна система – це «врегульована адміністративно-правовими нормами адміністративно-процедурна діяльність органів внутрішніх справ, а також інших спеціально уповноважених органів (посадових осіб) щодо видачі фізичним або

юридичним особам дозволів на здійснення відповідної діяльності (дій) у сфері обігу спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, відкриття, функціонування призупинення та припинення діяльності окремих підприємств, майстерень, лабораторій; здійснення нагляду за їх діяльністю, а також застосування заходів адміністративного примусу за порушення встановлених цим адміністративним інститутом правил» [41, с. 29, 37].

С.Д. Подлінеєв взагалі визначає дозвільну систему, як «спеціальний вид ліцензування, що породжує адміністративно-правові відносини між заявником та уповноваженим органом виконавчої влади, в якому заявник добровільно покладає на себе певні обов'язки у сфері державного управління, невиконання яких тягне адміністративну чи кримінальну відповідальність, натомість отримуючи право на зайняття певними видами підприємницької діяльності чи право на придбання, зберігання, користування, продаж предметів, матеріалів, речовин, безконтрольний обіг яких може зашкодити громадській безпеці, громадському порядку і майну» [40, с. 12].

У національному законодавстві також можна виділити декілька визначень поняття «дозвільна система». Так, наприклад, в Указі Президента України «Про запровадження дозвільної системи у сфері підприємницької діяльності» від 20 травня 1999 р. № 539/99 дозвільну систему визначено як «встановлені нормативно-правовими актами України правила та порядок додержання суб'єктами підприємницької діяльності дозволів (спеціальних дозволів, ліцензій, сертифікатів тощо) на здійснення окремих видів підприємницької діяльності» [46]. У Положенні про дозвільну систему, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576, під дозвільною системою розуміється «особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій із метою охорони інтересів держави та безпеки громадян» [52]. У свою чергу, в Законі України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від

6 вересня 2005 р. № 2806-IV дозвільна система у сфері господарської діяльності визначається як «сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, державними адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, переоформленням, видачею дублікатів, анулюванням документів дозвільного характеру» [44].

Окремо хотілося б зазначити, що термін «дозвільна система» доволі часто вживається як «дозвільна діяльність» або «дозвільні відносини». Це спричинено певною колізійністю правових норм та відсутністю єдиного управлінсько-правового розуміння даного терміну. Враховуючи це, вважаємо, що дозвільна система має розглядатися як окремий цілісний публічно-правовий інститут, який створений і функціонує для забезпечення балансу (погодження) індивідуальних, групових чи національних інтересів за умови суворого дотримання пріоритету прав і свобод людини і громадянина.

Отже, враховуючи та систематизуючи вищезазначені трактування поняття «дозвільна система» можна узагальнити, що існує три підходи до його розуміння (див. Рис. 1.5). При цьому така розбіжність у розумінні даної категорії, як на законодавчому рівні, так і з позиції науки, свідчать про не сформованість єдиного консолідованого визначення досліджуваного поняття.

Мета дозвільної системи полягає у забезпеченні державної та громадської безпеки, захисті громадян, суспільства, держави від шкоди, яка їм може бути завдана неправомірним вчиненням суб'єктами дозволеної законом діяльності (бездіяльності), щодо якої встановлено відносну заборону; у запобіганні неприпустимих ризиків, пов'язаних із заподіянням шкоди здоров'ю і життю людини, шкоди навколишньому природньому середовищу, з обмеженням конкуренції, з нерівномірним доступом до обмежених ресурсів, із порушенням безпеки особистості, суспільства та держави.

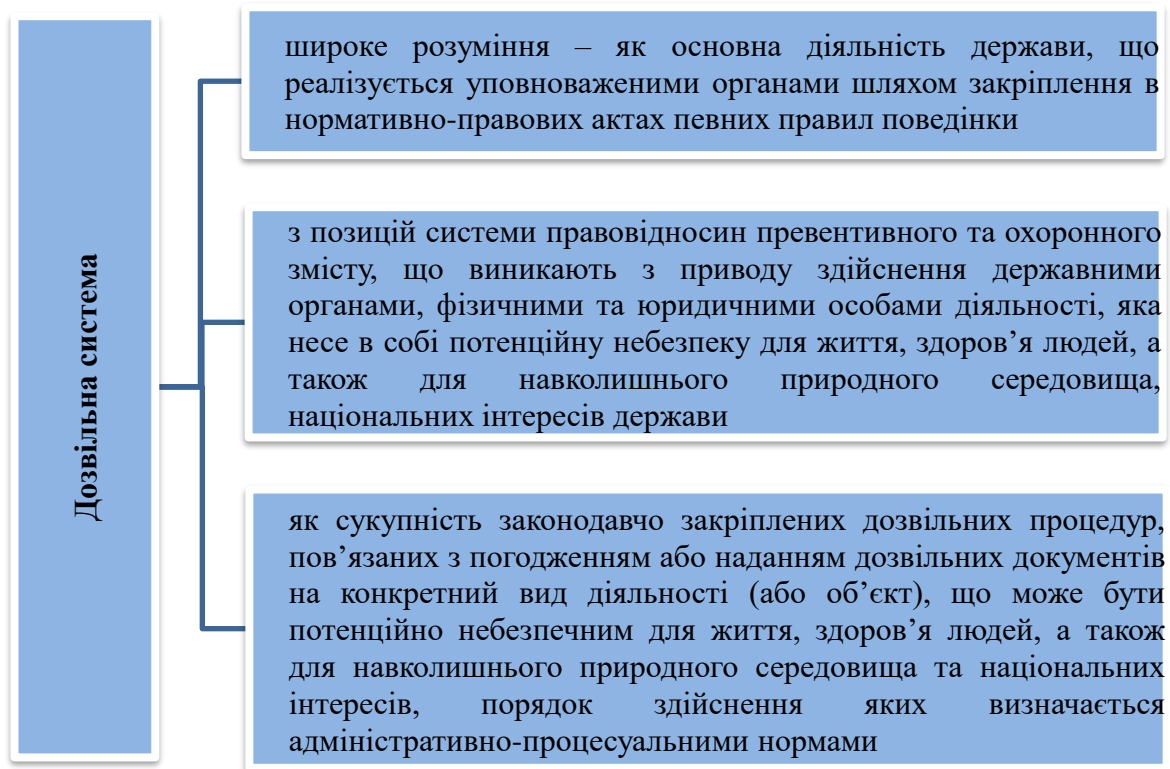

Рис. 1.5. Три підходи до розуміння поняття «дозвільна система»

Враховуючи зміст і мету дозвільної системи характерними її рисами є:

1) відносна заборона, встановлена обмежувальними правовими нормами, закріплена безпосередньо або опосередковано (коли здійснення певної діяльності чи вчинення певних виконання дій заборонене без отримання відповідного дозволу);

2) цілеспрямований характер; безперервність і циклічність; кореляція суб'єкта і об'єкта; правовий простір, у якому провадиться дозвільна діяльність. Це всі ті особливості, які притаманні дозвільній системі як елементу публічного управління;

3) націленість дозвільної системи на забезпечення безпеки особистості, суспільства, громади та держави в цілому. Адже за допомогою дозвільної діяльності з певного кола суспільних відносин виключаються об'єкти і предмети (знаряддя виробництва, речовини тощо), наявність чи використання яких не відповідають установленим вимогам безпеки;

4) результат дозвільних правовідносин у вигляді прийняття

індивідуального акта-дозволу на здійснення діяльності (вчинення дії), що є юридичним фактом, котрий породжує, змінює або припиняє правовідносини різної правової природи (адміністративні, цивільні, трудові тощо);

5) виникнення адміністративно-правового режиму (який можна зарахувати до легалізованих режимів) у результаті дії дозвільної системи. Такий режим характеризує спеціальний адміністративно-правовий статус здобувача дозволу і суб'єкта, який вже його отримав;

6) адміністративний нагляд за здійсненням дозволеної діяльності між владними і невладними суб'єктами протягом усього строку дії дозволу;

7) застосування заходів адміністративного примусу (у тому числі призупинення дії або анулювання дозволу) у разі порушення правил дозвільної системи [36, с. 128].

У свою чергу, С.В. Ківалов та Л.Р. Біла, вважають, що до головних ознак дозвільної системи належать наступне:

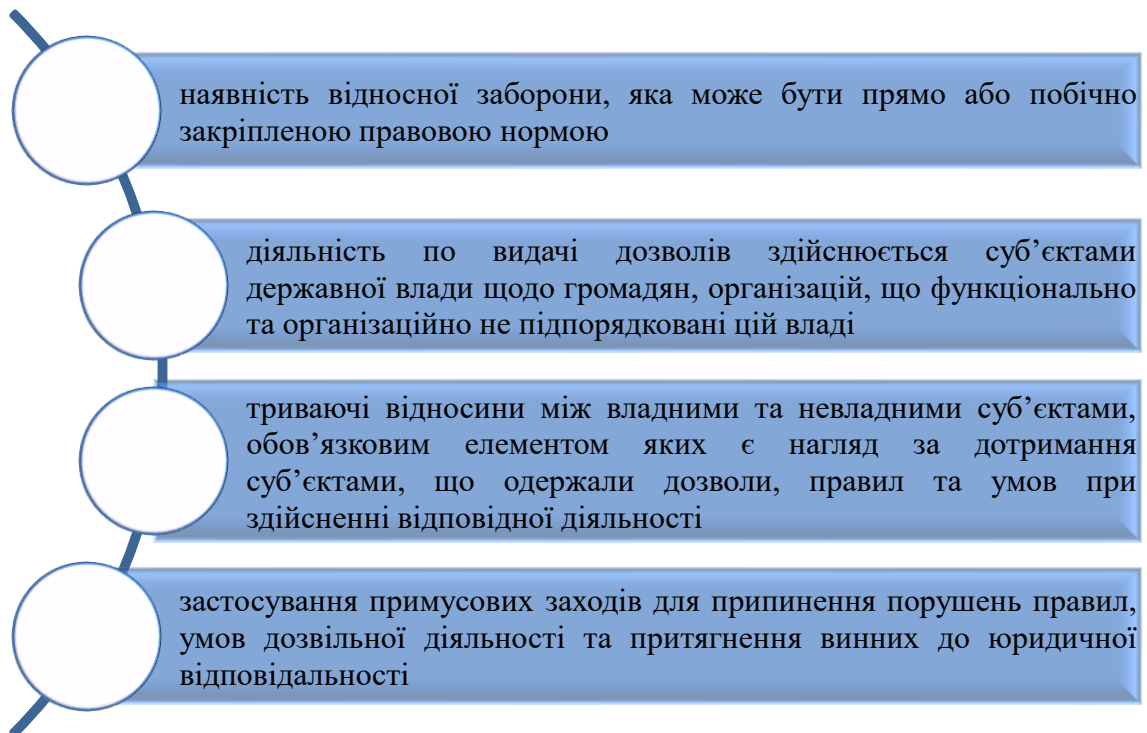

Рис. 1. 6. Ключові ознаки дозвільної системи

Зараз дозволи найчастіше називають ліцензіями, але досить широко використовуються й інші назви: право на управління (автомобілем, катером

тощо), допуск (до державної таємниці, до певного виду робіт), дозвіл (на носіння зброї, на перевезення небезпечних речовин), відвід (природних ресурсів), квота та ін. Дозвіл, як правило, видається уповноваженим державним органом виконавчої влади в порядку, установленому правовими актами, а його видача є центральним елементом системи, тому вона й називається дозвільною [25, с. 36].

Як зазначає І.Г. Кириченко, до об'єктів правовідносин, що виникають у сфері дозвільної системи, можна віднести конкретні предмети, речовини, щодо використання яких встановлено спеціальні правила та які через свої специфічні властивості і включаються у систему зазначених правовідносин. Це також можуть бути підприємства, майстерні і лабораторії, де виготовляються і використовуються такі предмети [24, с. 42]. Відповідно до чинного законодавства України до об'єктів дозвільної системи належить:

- «вогнепальна зброя (нарізна воєнних зразків, несучасна стрілецька, спортивна, навчальна, охолощена, мисливська нарізна і гладкоствольна), бойові припаси до неї, холодна зброя (арбалети, мисливські ножі тощо), пневматична зброя калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с, пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначені патрони, вибухові матеріали і речовини, сильнодіючі отруйні речовини I-II класу безпечності, збудники інфекційних захворювань I-II групи патогенності і токсини, сховища, склади і бази, де вони зберігаються, стрілецькі тири і стрільбища, мисливсько-спортивні стенди, а також підприємства і майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазини, в яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, штемпельно-граверні майстерні, печатки і штампи, організації, що займаються збутом сильнодіючих отруйних речовин, і лабораторії, що проводять аналізи цих засобів і речовин,

працюють із збудниками інфекційних захворювань I-II групи патогенності і токсинами);

- спеціальні світлові і звукові сигнальні пристрої на службових транспортних засобах, що використовуються для пересування осіб, стосовно яких здійснюється державна охорона, або на транспортних засобах міліції, оперативних чи спеціальних транспортних засобах військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку в Збройних Силах, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ, податкової міліції, служб безпеки дорожнього руху, Служби безпеки, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державного департаменту з питань виконання покарань, швидкої медичної допомоги, аварійно-рятувальних служб, пожежної охорони, служб інкасації та перевезення цінностей Національного банку та банків України, Управління державної охорони;

- природні ресурси (природні ресурси континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони; тварини, в тому числі риби, водні безхребетні та морські ссавці, які перебувають у стані природної волі, а також інші об'єкти тваринного світу, віднесені до природних ресурсів загальнодержавного значення; природні ресурси в межах території та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення; види тварин і рослин, занесені до Червоної книги України; корисні копалини, за винятком загальнопоширених; природні ресурси місцевого значення; природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України);

- наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори;
- інші визначені законодавством предмети, матеріали і речовини, а також підприємства, майстерні і лабораторії, де вони виготовляються, зберігаються і використовуються» [52].

Виходячи із того, що є об'єктом дозвільної системи можна виділити відповідні види дозвільної діяльності, що представлені на Рис. 1.7. Кожний вид дозвільної діяльності має різні правові наслідки (отримання статусу, підтвердження статусу особи, підтвердження статусу предмета); свою

процесуальну форму здійснення; суб'єкта здійснення та суб'єкта звернення; форму документа; нормативно-правові засади тощо. Однак їх об'єднує той факт, що за допомогою останніх забезпечується впорядкування суспільних відносин, підтримання балансу інтересів окремої людини, суспільства і держави та забезпечення як особистої безпеки осіб, так і національної безпеки в цілому [17, с. 87-88].

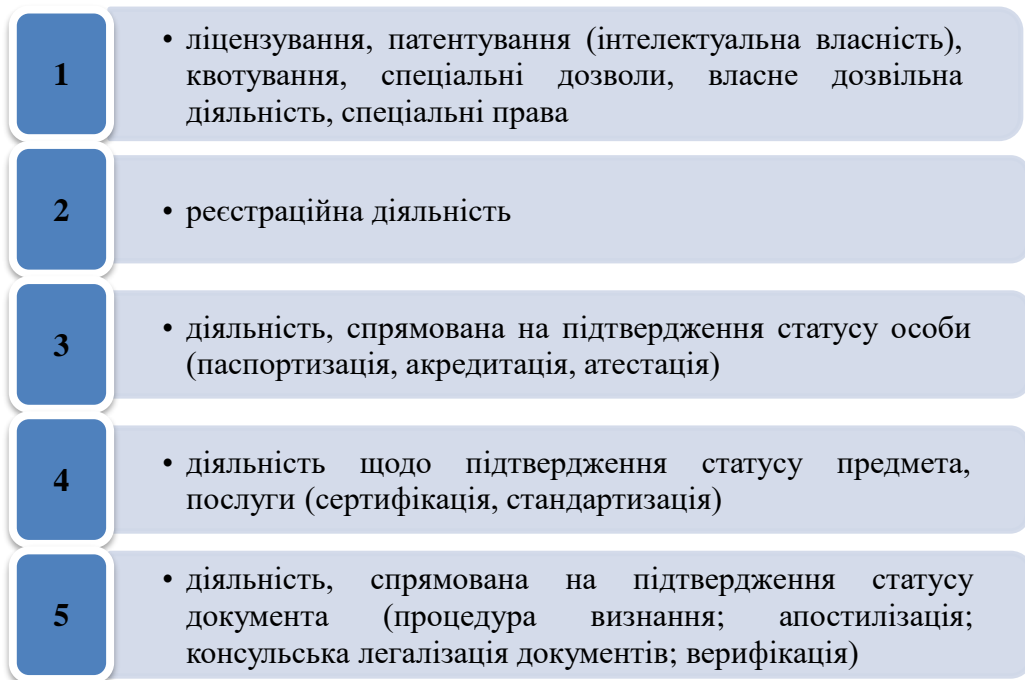

Рис. 1.7. Види дозвільної діяльності

Діяльність із реалізації дозвільної системи здійснюється великою кількістю суб'єктів, які є відмінними між собою за організаційною структурою, державно-владними повноваженнями та відповідним правовим статусом. В юридичній літературі пропонується поділяти суб'єктів дозвільної системи залежно від обсягу державно-владних повноважень суб'єктів на три категорії: 1) Президент, Кабінет Міністрів, окремі центральні органи виконавчої влади (наприклад, МВС, МОЗ та ін.). Президент України та зазначені органи виконавчої влади наділенні юридично-владними повноваженнями щодо прийняття нормативно-правових актів у сфері функціонування дозвільної системи; 2) уповноважені державою органи,

наділені юридично-владними повноваженнями щодо видачі дозволів на право здійснення діяльності, пов'язаної з обігом спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також на відкриття функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій та нагляду за виконанням підконтрольними суб'єктами покладених на них обов'язків; 3) фізичні та юридичні особи, які, відповідно до чинного законодавства, отримали дозвіл на здійснення дозвільної діяльності. До них, зокрема, треба віднести: міністерства й інші центральні органи виконавчої влади; підприємства, установи, організації та господарські об'єднання, фізичних осіб-підприємців і громадян України та іноземців [41, с. 112-113].

Отже, узагальнюючи підходи щодо тлумачення поняття та правової природи дозвільної системи, можна зробити висновок, що цей термін за своїм змістом є комплексним, оскільки включає цілий спектр дій органів, спрямованих на прийняття відповідного адміністративного акта про надання дозволу, контроль за дотриманням правил дозвільної діяльності, переоформлення, призупинення, анулювання дозволу.

Висновки до Розділу 1

Публічними послугами є суспільно-необхідна і значуща, законодавчо регламентована діяльність органів влади, підприємств, установ, організацій, які перебувають в їх управлінні, яка здійснюється на платній і безоплатній основі, спрямована на задоволення потреб і запитів громадян, юридичних осіб та організацій для реалізації їх прав, свобод і законних інтересів. Для публічних послуг обов'язковим є публічний характер та публічно-владне спрямування.

На сьогодні не має єдиного визначення поняття «дозвільної системи». Цей публічно-управлінський інститут являє собою систему відносин щодо

видачі відповідними органами влади дозвільних документів різного характеру. Водночас це діяльність органів влади у сфері поводження зі зброєю, вибуховими речовинами та іншими об'єктами, безконтрольне володіння та використання яких може завдати шкоди громадському порядку та безпеці громадян. Така система/діяльність здійснюється з метою забезпечення державної і громадської безпеки, захисті громадян, суспільства, держави від шкоди, яка може бути завдана неправомірним користуванням об'єктами дозвільної системи.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

2.1. Національна поліція України як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи

Створення Національної поліції України у 2015 р. на основі застарілої моделі міліції із притаманними їй радянськими рисами ознаменувало нову історичну епоху вітчизняних правоохоронних органів із принципово новими підходами у практичній діяльності як поліції в цілому, так і окремого працівника – поліцейського. На сьогодні, вже більше восьми років Національна поліція України функціонує як повноцінний орган державної влади, який надає сервісні послуги населенню, що дає можливість говорити як про позитивні зрушення у його роботі, так і про виявлені недоліки нормативного, організаційно-технічного характеру.

Основним нормативним документом, що визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції є Закон України «Про Національну поліцію» прийнятий 2 липня 2015 р. № 580-VIII [60]. Цей Закон закріпив принципово нові, керівні основоположні ідеї, які, як слушно вказує М.П. Гурковський, є «сполучною ланкою між нормативними приписами різної галузевої належності, на яких повинна ґрунтуватися робота поліції» [14, с. 173].

Згідно зі ст. 1 вказаного Закону Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади, який «служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності,

підтримання публічної безпеки і порядку» [60]. Діяльність цього органу влади спрямовується та координується урядом через Міністра внутрішніх справ України.

Національна поліція України відповідно до чинного законодавства у ході реалізації своєї діяльності керується певними принципами, які являють собою сукупність основоположних, керівних ідей, що закладені в сутність її діяльності як державного органу, та на основі яких формуються певні правила поведінки у сфері поліцейської діяльності (див. Рис. 2.1) [84, с. 121].

Рис. 2.1. Принципи діяльності Національної поліції України

Більш детально хотілося б звернути увагу на такі принципи діяльності Національної поліції України як: політична нейтральність, безперервність та взаємодія з населенням на засадах партнерства. Суть першого принципу полягає у забороні здійснення працівниками Національної поліції будь-якої політичної діяльності, під час виконання ними службових обов'язків, висловлювати власні політичні думки і переконання. Ми підтримуємо позицію Д.С. Денисюка, який вказує, що, «враховуючи особливості реалізації

принципу політичної нейтральності, доречним вбачається більш деталізувати цей принцип, тому що неякісне його застосування призведе до погіршення загальної ефективності роботи. Потрібно розробити системи менеджменту та механізми виконавчого контролю (розмежування компетенції, усунення дублювання повноважень), які зведуть до мінімуму можливість прийняття керівництвом рішень безпосередньо під впливом політичних сил або ж під впливом власних політичних уподобань» [15, с. 68].

Принцип безперервності означає, що «поліція забезпечує безперервне та цілодобове виконання своїх завдань. Кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліції або поліцейського. Поліція не має права відмовити в розгляді або відкласти розгляд звернень стосовно забезпечення прав і свобод людини, юридичних осіб, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань з посиленням на вихідний, святковий чи неробочий день або закінчення робочого дня» [60]. Однак, незважаючи на законодавче закріплення сутності даного принципу, на практиці виникає багато питань, зокрема: чи буде нести працівник поліції відповідальність у випадку ненадання допомоги у позаслужбовий час? чи вважається надання допомоги під час відпустки правом або обов'язком поліцейського? Ми вважаємо, що з метою усунення такої невизначеності необхідно внести зміни у діючий Закон України «Про Національну поліцію» для більш чіткого врегулювання застосування принципу безперервності у практичній діяльності працівників поліції.

Принцип взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства, сутність якого полягає у налагодженні тісної співпраці поліції з місцевими органами та територіальними громадами, міським населенням або окремими громадянами, є новелою для вітчизняного законодавства у сфері правоохоронної діяльності. Безпосередньо в ч. 3-4 ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію» закріплено, що «рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом

Міністрів України» [60]. Інакше кажучи в даній правовій нормі мова йде про так звану концепцію «Community Policing», де поліція та громада спільно вирішують нагальні питання місцевого рівня, з метою реалізації якої урядом у 2018 р. була прийнята Постанова «Про затвердження Порядку проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції». Ця Постанова безпосередньо визначає механізм оцінки рівня довіри населення до поліції, закріплює принципи та завдання та об'єкти проведення такої оцінки [56].

Додатково хотілося б зазначити, що враховуючи те, що служба в поліції прирівнюється до державної служби, то здійснення правоохоронної діяльності Національною поліцією також ґрунтується на відповідних принципах, закріплених у Законі України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII [43].

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» основним завданням цього органу влади є надання поліцейських послуг у законодавчо визначених сферах, які тісно взаємопов'язані між собою (див. Рис. 2.2) [60].

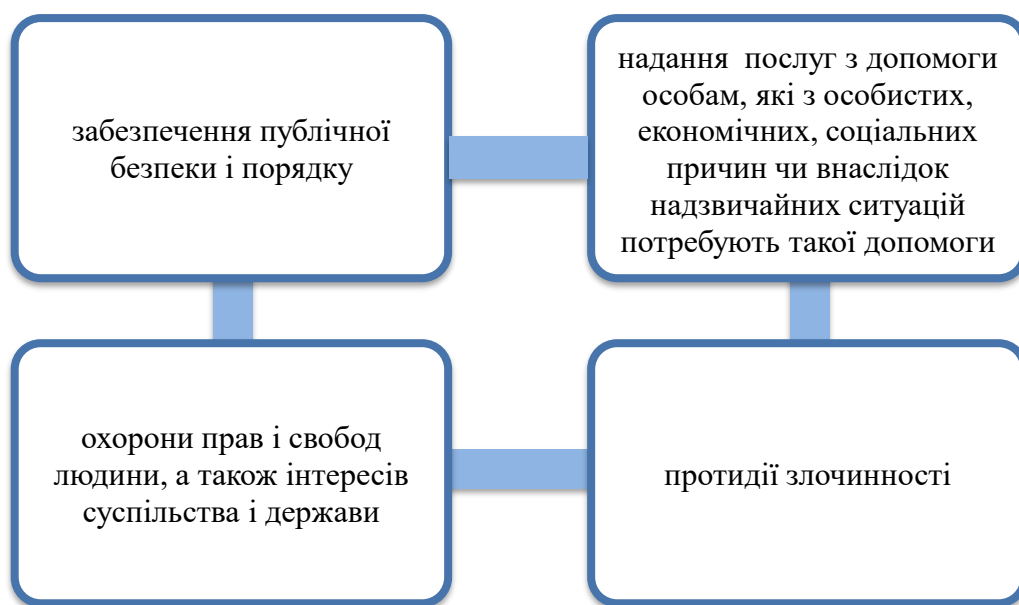

Рис. 2.2. Завдання Національної поліції України

Варто відмітити, що введення у національне законодавство поняття «поліцейські послуги», спрямовано на те, щоб:

- зробити поліцію захисником прав і свобод людини, груп людей та всього суспільства;
- повернути довіру населення, насамперед, шляхом наближення працівників поліції до громадян через їх максимальне залучення до роботи за межами кабінетів;
- підвищити якість і ефективність взаємодії працівників поліції з усіма інститутами громадськості та іншими органами влади;
- забезпечити високий рівень мобільності й оснащеності поліцейських;
- оптимізувати організаційно-функціональну та штатну структури поліцейських сил, а також витрати на їх утримання.

Вищезазначене, на думку, Д.М. Ластович, з яким ми повністю погоджуємось, «повинно сприяти створенню поліції саме як сервісної служби, що відображає прагнення влади змусити правоохоронну систему служити інтересам громадян і суспільству в цілому, захищати та сприяти їх нормальній реалізації» [31, с. 142]. Окрім того, комплексна реалізація вищевказаного, на наше переконання, суттєво вплине на ефективність роботи поліції, наблизить їх діяльність до реальних потреб громадськості, що у кінцевому підсумку буде сприяти більш високим показникам рівня довіри населення до такого інституту держави як до Національної поліції України.

Окремо хотілося б відмітити, що суть реформування Міністерства внутрішніх справ України та створення Національної поліції полягало у переході від каральних до соціально-сервісних функцій. Інакше кажучи ключовим для цих органів влади стало саме надання сервісних послуг. Сервісна функція поліції, на думку І.В. Зозулі, – «це не просто боротьба зі злочинністю, забезпечення правопорядку, а саме надання послуг суспільству щодо підтримки належного рівня безпеки» [20, с. 24].

Сьогодні публічно-сервісна діяльність Національної поліції у контексті надання публічних послуг у сфері дозвільної системи, «пов'язана з видачею документів дозвільного характеру щодо вогнепальної зброї, боєприпасів,

інших предметів; у сфері дорожнього руху; у сфері охоронної діяльності (охорона майна громадян, організацій, а також об'єктів, що підлягають обов'язковій охороні, тощо)» [78, с. 91]. Більш ширше трактування публічно-сервісної діяльності поліції надає О.М. Калюк, на думку якого «це діяльність з обслуговування потреб та інтересів приватних осіб у їхніх стосунках з органами публічної адміністрації – органами внутрішніх справ» [2, с. 3]. На жаль, практика надання Міністерством внутрішніх справ України та Національною поліцією сервісних послуг суперечить загальносвітовій аксіомі, оскільки спираючись на досвід більшості європейських країн поліція не може надавати рівні для всіх сервісні послуги з охорони майна, життя і здоров'я громадян, забезпечення безпеки і при цьому за додаткову плату надавати ті ж самі послуги, але в більшому об'ємі для окремих осіб.

Національна поліція України, як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи, відповідно до ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» наділений такими повноваженнями як:

- здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень у сфері дозвільної системи;
- виявлення причин й умов, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень у сфері дозвільної системи, вжиття у межах своєї компетенції заходів для їх усунення;
- вжиття заходів з метою виявлення кримінальних та адміністративних правопорушень у сфері дозвільної системи;
- вжиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального та/чи адміністративного правопорушення у сфері дозвільної системи;
- здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, прийняття рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечення їх виконання у сфері дозвільної системи;

- здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні та адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи;
- здійснення контролю за дотриманням фізичними і юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ;
- видання дозволів на рух окремих категорій транспортних засобів; видання та погодження дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху [60].

Безпосередньо надання публічних послуг у сфері дозвільної системи здійснюється такими структурними підрозділами Національної поліції як:

- 1) Департаментом превентивної діяльності Національної поліції;
- 2) уповноваженими підрозділами (управління, відділ, сектор) із контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи Департаменту превентивної діяльності Національної поліції;
- 3) відповідними підрозділами територіальних органів Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві, районах, містах, районах у містах.

Реалізація повноважень у дозвільній системі вказаних вище підрозділів Національної поліції України направлена на створення належного стану громадської безпеки і стосується реалізації державної політики у сфері дозвільної системи, а саме: особливого порядку виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій із метою охорони інтересів держави та безпеки громадян.

Отже, Національна поліція України як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи, реалізує державну політику у сфері дозвільної системи, здійснює складу і різнопланову діяльність, яка направлена на захист життя та здоров'я людини і громадянина, майна

незалежно від форми його власності, а також вчинення комплексу заходів із забезпечення громадського порядку та державної безпеки, профілактики правопорушень, що можуть виникнути в результаті безконтрольного і несанкціонованого використання предметів, на які поширюється дозвільна система.

2.2. Нормативно-правове регулювання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи

Питання існування та надання публічних послуг в Україні правового закріплення набуло не з перших днів незалежності нашої країни. Якщо говорити про перше офіційне згадування таких послуг, то лише у 1994 р. в Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» надано визначення державних послуг як будь-яких «платних послуг, обов'язковість отримання котрих встановлюється законодавством та які надаються фізичним чи юридичним особам органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та створеними ними установами і організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів. До цього терміну не включаються податки, збори, визначені Законом України «Про систему оподаткування» [61]. Фактично це була перша спроба легалізувати певний вид платної діяльності органів влади. Однак, на той час на законодавчому рівні так і не було визначено особливостей проведення цієї діяльності та її користь для суспільства.

У подальшому вітчизняне законодавство не містило єдиного розуміння сутності публічної послуги, а лише надавалося тлумачень таких термінів, як «адміністративні послуги», «соціальні послуги», «державні послуги», «муніципальні послуги», «управлінські послуги». Однак, з кінця 1990-х років – початку 2000-х років у цьому напрямку відбулися певні зрушення. Так, у

травні 1999 р. Президент України видав Указ № 539/99 «Про запровадження дозвільної системи у сфері підприємницької діяльності», яким було покладено початок функціонування дозвільної системи практично у тому вигляді, в якому вона є сьогодні. Цим документом глава країни зобов'язав уряд та Ліцензійну палату України розробити єдину державну політику щодо дозвільної системи та прийняти необхідні нормативні акти з питань її функціонування [46]. Безпосередньо даний Указ став «відправною точкою» у питанні наданні публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи.

Далі, у вересні 2005 р. був прийнятий Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» № 2806-IV, який «визначає правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності і встановлює порядок діяльності дозвільних органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру, та адміністраторів» [44]. Із підписанням цього акту було вперше на законодавчому рівні затверджено норми щодо встановлення виключно законами необхідності отримання документів дозвільного характеру та вимоги до їх порядку отримання, а також запроваджено виправдані в економічно розвинених країнах європейські принципи видачі документів дозвільного характеру.

Основною метою Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» є упорядкування процедур видачі документів дозвільного характеру та запровадження основних принципів державної політики з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності.

Хотілося б відмітити, що лише в окремих положеннях цього Закону мова йде про публічні послуги і то, тільки у другорядному контексті. Разом із тим, у цьому законодавчому акті визначено поняття «документ дозвільного характеру», під яким розуміється «дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді (запис про наявність дозволу, висновку, рішення, погодження, свідоцтва, іншого документа в

Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань), який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності» [44].

Через шість років парламент прийняв Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» № 3392-IV, в якому наведено назви документів дозвільного характеру та законодавчі акти, що регулюють відповідну діяльність. До речі, конкретно про публічні послуги у сфері дозвільної системи у цьому Законі нічого не зазначено, хоча прекрасно зрозуміло, що мова йде саме про публічні послуги [44].

Нормативним актом, у якому намагалися створити певну впорядковану систему публічних послуг, у тому числі, у сфері дозвільної системи, стала Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 р. № 90-р. У цьому документі публічними послугами визнаються усі послуги, що надаються органами влади, а також підприємствами і організаціями, які перебувають в їх управлінні, але водночас сутність і значення цих послуг для суспільства у самому змісті не розкриваються. Відповідно до цієї Концепції, до публічних послуг належать державні й муніципальні послуги. Результатом таких послуг є здійснення владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що, відповідно до закону, забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (наприклад, видача дозволів, сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо) [66].

У січні 2010 р. Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову «Про затвердження методики визначення собівартості платних адміністративних послуг», згідно з якою розраховується планована

собівартість платних послуг, що надаються органами влади [49]. Вважаємо, що ця Постанова внесла певну ясність у законодавче регулювання сутності та порядку надання публічних послуг, зокрема, у сфері дозвільної системи.

З метою врегулювання питань щодо надання публічних послуг населенню у вересні 2012 р. було прийнято Закон України «Про адміністративні послуги», який визначає правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг. Ст. 1 цього Закону визначаються базові терміни у сфері надання адміністративних послуг. Також у Законі окреслено основні вимоги до регулювання надання таких послуг та вимоги щодо якості їх надання, визначено порядок, строки та плата за їх надання, закріплено можливість створення центрів надання адміністративних послуг тощо [42].

Вказаний Закон також окреслив сферу суспільних відносин, пов'язаних із наданням публічних послуг, суб'єктами яких є і Національна поліція України. Такі регламентовані Законом правовідносини не поширюються на відносини: здійснення державного нагляду (контролю); метрологічного контролю і нагляду; акредитації органів з оцінки відповідності; дізнання, досудового слідства; оперативно-розшукової діяльності; судочинства, виконавчого провадження; нотаріальних дій; виконання покарань; доступу до публічної інформації; застосування законодавства про захист економічної конкуренції; провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею; набуття прав на конкурсних засадах; набуття прав стосовно об'єктів, обмежених у цивільному обігу [21, с. 133].

У січні 2013 р. уряд видав декілька постанов щодо регулювання питання надання публічних послуг. Так, 3 січня 2013 р. Кабінет Міністрів України затвердив Постанову «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг», яким визначається механізм ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг. Він ведеться з метою забезпечення доступу суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги з використанням Інтернету і є офіційним джерелом

інформації про їх надання [54].

Іншою Постановою уряду «Про затвердження вимог до підготовки технологічної картки адміністративної послуги» від 30 січня 2013 р. № 13 закріплювалося питання підготовки технологічної картки адміністративної послуги – документу, який містить інформацію про порядок надання адміністративної послуги суб'єктом надання такої послуги, затверджується зазначеним суб'єктом для кожної адміністративної послуги, яку він надає [47].

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг» від 30 січня 2013 р. № 57, визначено механізм ведення Реєстру адміністративних послуг як єдиної інформаційної комп'ютерної бази даних про адміністративні послуги, що надаються відповідно до закону суб'єктами надання адміністративних послуг. Інакше кажучи уряд цією Постановою зобов'язав міністерства, інші органи виконавчої влади забезпечити проведення постійного моніторингу нормативно-правових актів, що регулюють питання надання адміністративних послуг, з метою своєчасного оновлення відомостей, внесених до Реєстру адміністративних послуг, а іншим державним органам та органам місцевого самоврядування лише рекомендував забезпечити проведення такого моніторингу [55].

Наприкінці 2015 р. Міністерство внутрішніх справ України, на основі Постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ» від 28 жовтня 2015 р. № 889, видало наказ «Про затвердження Положення про територіальний сервісний центр МВС» № 1646, відповідно до якого Міністерство внутрішніх справ України організовує у випадках, передбачених законом, надання публічних послуг, організовує діяльність Головного центру з надання сервісних послуг та територіальних центрів з надання сервісних послуг. Мета діяльності цих інституцій полягає у задоволенні потреб фізичних і юридичних осіб в отриманні послуг, запровадження сучасних технологій, поліпшення обслуговування споживачів

послуг [53]. Така модель публічно-управлінських відносин, на думку А.М. Коптева, «передбачає концентрацію послуг у сфері дозвільної системи на рівні одного суб'єкта у формі юридичної особи публічного права – сервісного центру Міністерства внутрішніх справ України. Такий крок зумовлений нагальною потребою покращення якості, підвищення оперативності та об'єктивності надання сервісних послуг з оформлення дозволів, посвідчень, свідоцтв, довідок, дублікатів документів, полегшення отримання цих послуг для громадян, запобігання проявам корупції у цій сфері» [29, с. 5].

В цілому, протягом 2000–2020 рр. було прийнято значну кількість нормативно-правових актів, які врегульовували питання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи. Наприклад, наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва «Про Тимчасовий порядок формування, ведення та користування реєстром документів дозвільного характеру» від 18 квітня 2006 р. №39; наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Положення про державного адміністратора і порядок його взаємодії з регіональними, місцевими дозвільними органами та суб'єктами господарювання» від 12 січня 2012 р. № 28; наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження інформаційних та технологічних карток адміністративних послуг, що надаються Міністерством внутрішніх справ України» від 1 серпня 2017 р. № 666; наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження типових інформаційних карток адміністративних послуг, які надаються територіальним органом з надання сервісних послуг МВС» від 25 травня 2020 р. № 409 тощо. Однак, вказані акти та більшість інших втратили чинність, що було зумовлено вимогами сучасного суспільного розвитку та активного процесу інтеграції України у Європейський Союз.

Наприкінці 2021 р. на зміну вищевказаних нормативних документів, з метою реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних

осіб щодо надання публічних послуг Міністерством внутрішніх справ України було прийнято наказ «Про затвердження типових інформаційних карток адміністративних послуг, які надаються територіальним органом з надання сервісних послуг МВС» від 5 грудня 2021 р. № 913. У цьому документі затверджено 26 нових типових інформаційних карток різних публічних послуг (наприклад, Типова інформаційна картка адміністративної послуги «Видача посвідчення водія на право керування транспортними засобами після закінчення навчального закладу та складення іспитів»; Типову інформаційну картку адміністративної послуги «Видача свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів (із складенням іспитів)» тощо) [57].

Безпосередньо у сфері дозвільної системи Міністерством внутрішніх справ України було прийнято наказ «Про затвердження інформаційних та технологічних карток адміністративних послуг щодо ліцензування видів господарської діяльності Міністерством внутрішніх справ України» від 26 грудня 2022 р. № 850, яким затверджено інформаційні та технологічні картки публічних послуг (див. Додаток А). Окрім того, у цьому наказі чітко визначено, що «на період дії правового режиму воєнного стану строки, передбачені інформаційними та технологічними картками адміністративних послуг щодо ліцензування видів господарської діяльності Міністерством внутрішніх справ України, застосовуються з урахуванням положень постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 165 «Про зупинення строків надання адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру» [48].

Таким чином, враховуючи вищевикладене можна узагальнити, що за роки незалежності України нормативно-правове регулювання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи не набуло ознак системності, єдності й уніфікованості. При цьому лише незначна частина підзаконних актів безпосередньо регламентують підстави, умови й порядок надання публічних послуг у вказаній сфері.

2.3. Стандарти й основні критерії якості надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи

В останні роки в Україні активно розвивається інститут публічних послуг, разом із тим, оцінки населення щодо надання публічних послуг показують, що українці у повній мірі не задоволені їх якістю. Наприклад, за даними опитування, проведеного у 2020 р. Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» на замовлення Центру політико-правових реформ, якість надання публічних послуг в Україні позитивно оцінюють лише 14% населення (це на 9% більше, ніж у 2019 р.). Частка тих, хто вважає якість надання послуг поганою зменшилась проти попереднього року на 8%. Частка тих, хто вважає якість надання послуг задовільною становить 37%, що на 2% більше ніж у 2019 р. (див. Рис. 2.3) [39].

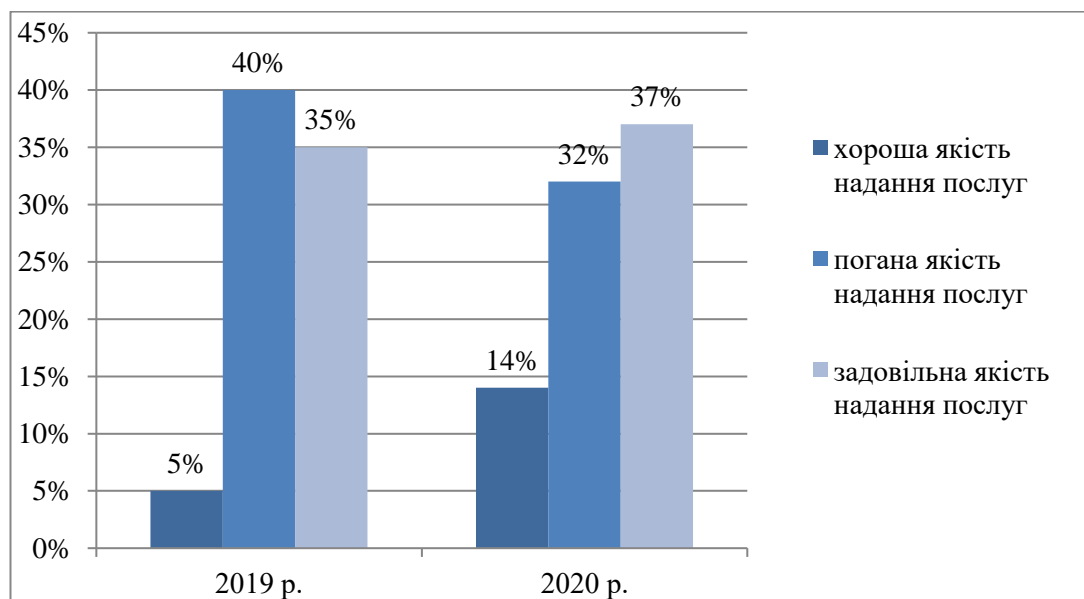

Рис. 2.3. Відсоткове співвідношення якості надання публічних послуг за 2019–2020 рр.

При цьому серед основних негативних моментів при наданні публічних послуг у 2019 р. 30% опитаних назвали відсутність чітких пояснень щодо потрібних документів і необхідність відвідувати установи декілька разів, а

20% – необхідність ходити по інших інстанціях. За підсумками 2020 р. основними негативними моментами надання публічних послуг споживачі таких послуг назвали: великі черги (28%); тяганина із розглядом справи (21%); відсутність чітких пояснень щодо потрібних документів (18%); необхідність ходити до інших інстанцій (13%). Загалом в 2015 р. 69% громадян України звертались за отриманням публічних послуг, з них 42% залишились задоволеними, а 48% – не задоволеними (див. Рис. 2.4) [39].

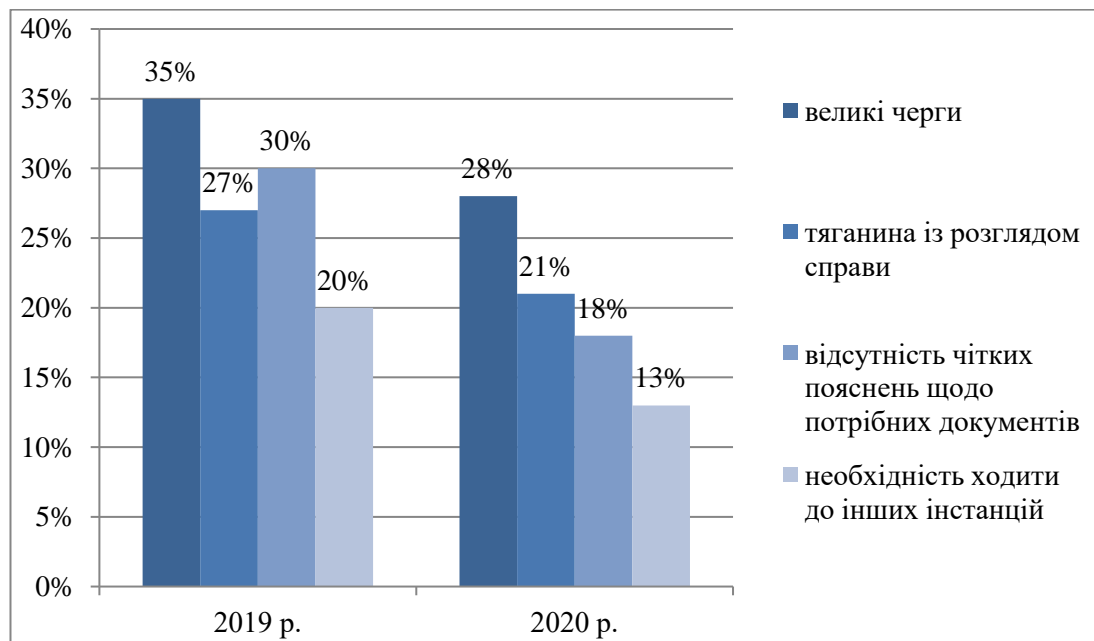

Рис. 2.4. Відсоткове співвідношення негативних моментів при наданні публічних послуг за 2014-2015 рр.

На основі цих даних можна зробити висновок, що громадськість більшою мірою задоволена якістю надання публічних послуг. Водночас, вітчизняний організаційно-правовий механізм надання публічних послуг населенню є недосконалим, а окремі його елементи все ще не відпрацьовано, що актуалізує необхідність розробки та нормативне затвердження стандартів і критеріїв якості надання публічних послуг.

Суспільні відносини, пов'язані з наданням публічних послуг, як вже було зазначено вище, безпосередньо регулює Закон України «Про адміністративні послуги». Разом із тим, поза увагою цього Закону

залишилися стандарти надання публічних послуг, зокрема, у сфері дозвільної системи, хоча ще в Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади ставилося завдання розробити такі стандарти. У положеннях цієї Концепції зазначалося, що підвищенню якості надання адміністративних послуг сприятиме визначення критеріїв оцінювання їх якості та стандартів надання. При цьому встановлювався такий зв'язок: «на основі зазначених критеріїв встановлюються стандарти надання адміністративних послуг» [66].

У загальному вигляді поняття «стандарт» тлумачиться як зразок, шаблон, трафарет, еталон, який не має нічого оригінального і прийнятий за вихідний для зіставлення з ним інших подібних об'єктів, або як нормативно-технічний документ, що встановлює одиниці виміру, терміни їхнього визначення, вимоги до послуг тощо [8, с. 77].

Деякі науковці, визначаючи поняття «стандарт», підкреслюють, що це документ, розроблений на основі консенсусу і затверджений уповноваженим органом [5], який встановлює нормативні значення показників кількості, якості і доступності послуги та інші норми, обов'язкові для виконання, які забезпечують право фізичних і юридичних осіб на одержання публічних послуг установленої кількості та якості. При цьому виділяють внутрішній (відомчий) стандарт публічної послуги – нормативно-правовий акт, розроблений і затверджений в установленому порядку органом публічної влади чи організацією, в яких встановлено для загального і багаторазового використання й обов'язкового виконання вимог (правил) принципи щодо надання послуг, спрямовані на максимальне задоволення потреб і очікувань одержувача послуги [30, с. 74]. Окрім того, окремі науковці наголошують на важливості розроблення стандартів надання публічних послуг на основі стандартів аналогічних послуг у приватному секторі [35, с. 84].

Виходячи з положень Закону України «Про стандартизацію» від 5 червня 2014 р. № 1315-VII, стандартом є «нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для

загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері» [64]. Такі стандарти можуть містити вимоги до термінології, позначення, упаковки, маркування та/або етикетки, застосовувані до певної продукції, процесу чи послуги.

Публічні послуги надаються згідно зі стандартами, що затверджуються суб'єктами надання відповідно до їх повноважень. При цьому бюджетні установи, яким делеговано повноваження щодо надання публічних послуг, надають такі послуги згідно зі стандартами, затвердженими органами публічної влади, що делегували їм такі повноваження. У разі коли право надання публічних послуг надано двом або більше суб'єктам, то орган публічної влади, який відповідальний за надання цих послуг затверджує типовий стандарт її надання, відповідно до якого інші суб'єкти затверджують власні стандарти надання публічних послуг [38, с. 157].

Змістовну сутність стандарту публічних послуг можна розглядати з двох позицій. З одного боку, це акт, який видається суб'єктом відповідно до нормативно-правових актів, що визначають порядок надання публічних послуг, та містить інформацію про ці послуги і процедуру їх надання, зокрема, умови і відповідальних осіб. А з іншого – це сукупність вимог щодо надання публічних послуг, які орган влади повинен забезпечити та встановити критерії, за допомогою яких можна оцінити, наскільки споживачі публічних послуг задоволені їх наданням. При цьому стандарт має включати вимоги, що забезпечують необхідний рівень доступності та якості публічних послуг в цілому, а також на кожному етапі їх надання, включаючи внесення запиту про надання, оформлення і реєстрацію послуг, очікування надання таких послуг, їх одержання та контроль за якістю наданих послуг [50].

Як відомо, до публічних послуг належать: видача ліцензій, дозволів та інших документів дозвільного характеру, сертифікатів, свідоцтв, атестатів, посвідчень; реєстрація (фактів, суб'єктів, прав, об'єктів, у т. ч. легалізація

суб'єктів і актів (документів), нострифікація та верифікація); інші види діяльності незалежно від назви, у результаті провадження яких зацікавленим фізичним і юридичним особам, а також об'єктам, що перебувають у власності, володінні чи користуванні таких осіб, надається або підтверджується певний юридичний статус та/або факт.

Стандарти відповідних публічних послуг затверджуються на різних рівнях управління: центральному (наказом відповідного міністерства або іншого центрального органу виконавчої влади); регіональному (розпорядженням голови обласної державної адміністрації); місцевому (органами місцевого самоврядування). При цьому незважаючи на суб'єкта, котрий затверджує той чи інший стандарт надання публічних послуг, вони мають типову структуру (див. Додаток Б) [38, с. 159].

Якщо безпосередньо говорити про якість надання публічних послуг, то вимоги до них мають формуватися: на основі законодавчих і нормативних документів; суб'єктами надання послуг у нормативних документах – регламентах роботи, інформаційних і технологічних картках послуг, інструкціях та описах процедур надання послуг тощо; відповідно до потреб та очікувань замовників послуг у результаті застосування різних інструментів (скарги та пропозиції, зауваження до роботи, соціологічні дослідження, зокрема відповіді на запитання через веб-сайт, анкетування, різноманітні опитування) [26, с. 45].

У загальному вигляді формування критеріїв якості публічних послуг визначається сферою надання цих послуг за основними напрямками: організація діяльності суб'єктів надання послуг, приміщення та інфраструктура, підготовка персоналу, безпосередньо надання послуг, аналіз діяльності. При цьому вважаємо, що для кожного напрямку варто визначити окремі законодавчі і нормативні вимоги (стандарти), що стануть основою формування критеріїв у вигляді якісних або кількісних показників. До цих вимог кожен суб'єкт надання публічних послуг зможе долучити також власні вимоги та вимоги замовників [26, с. 45]. Усі ці критерії можна звести до

кількох узагальнених, що представлені на Рис. 2.5. Безпосередньо критерій результативності стосується того, чи отримано послугу й адміністративний акт узагалі – як результат послуги, а критерій своєчасності – терміну надання, що визначений законом. У свою чергу, критерій зручності характеризує можливість вибору способів звернення за публічною послугою, простоту процедури отримання послуги, зручність в оплаті такої послуги. Відкритість стосується можливості одержати інформацію про послуги, способи та процедури їх надання. Останній критерій – критерій відповідності визначає компетенції виконавця, що гарантує його здатність надавати таку послугу [6, с. 17].

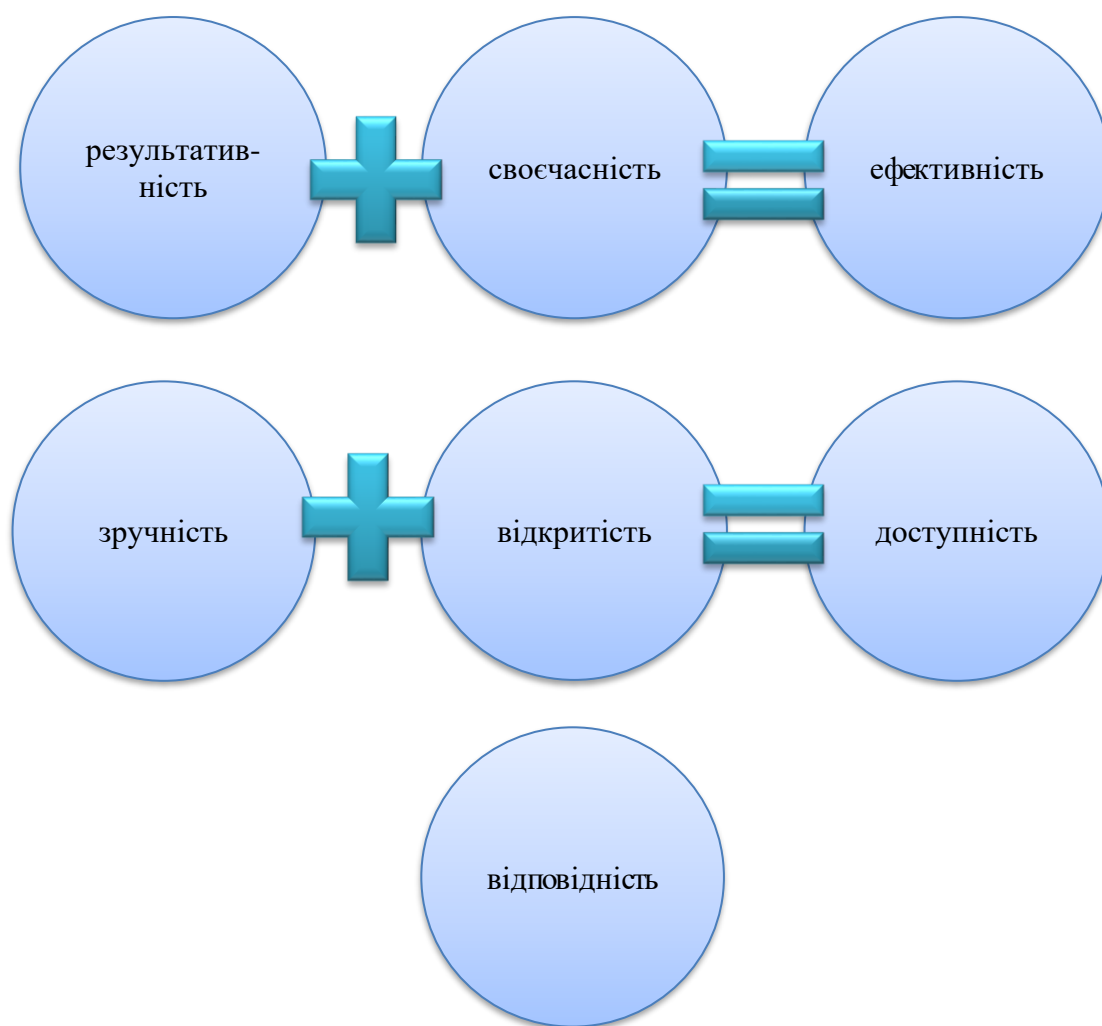

Рис. 2.5. Критерії надання публічних послуг

Відповідно враховуючи вищезазначене, якість надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи можна оцінювати за такими критеріями як:

1) результативність – орган влади повинен скерувати свою діяльність на те, щоб задовольнити потребу особи, тобто надати їй публічну послугу. Орган повинен орієнтуватися на досягнення результату, а не лише формально дотримуватися правил;

2) простота – вимоги, що висуваються до приватної особи для отримання послуги, повинні бути обґрунтованими і найпростішими. Спілкування між органами влади (погодження, експертизи, повідомлення) повинне здійснюватися переважно всередині адміністрації, без залучення особи. Удосконалюючи правове регулювання, необхідно максимально спрощувати правила і порядок надання послуг;

3) строковість, оперативність та своєчасність – часове обмеження щодо надання публічної послуги означає, що послуга повинна надаватися не пізніше визначеного строку (строковість), за можливістю якнайшвидше (оперативність) та з урахуванням конкретних потреб особи в певній ситуації (своєчасність). Своєчасність вимагає, щоб, зважаючи на особливості окремо взятої ситуації, орган влади в окремих випадках діяв навіть швидше, ніж того вимагає закон (за цими ознаками своєчасність є найвищою оцінкою якості надання послуги);

4) зручність – зручно, коли всі або більшість публічних послуг можна отримати в одному місці (і тут же оплатити їх) і коли особа змушена спілкуватися з органом влади не більше двох разів (коли звертається за послугою і коли отримує позитивний результат). Зручність може включати в себе доступність (фізичну або територіальну наближеність), тобто можливість особи без непомірних (непропорційних) витрат часу, коштів та особистих зусиль відвідувати той чи інший орган влади, який надає публічну послугу. Зручно, коли особа може завітати до органу влади не тільки в робочі дні й години, а й, наприклад, у вихідний день чи ввечері. Цей критерій також

означає, що особі надається максимум способів звернення за послугою чи за інформацією щодо неї (наприклад, особисто, поштою, електронною поштою) та ін.;

5) чутливість – орган влади та його працівники повинні ставитися до кожної особи як до найважливішого споживача/клієнта. Службовець, який спілкується із приватною особою, повинен роз'яснювати їй її права та обов'язки, повідомляти іншу необхідну інформацію, тобто сприяти особі у позитивному вирішенні її справи;

6) відкритість – інформація, необхідна для отримання публічної послуги, повинна бути відкритою та легкодоступною. Орган влади повинен консультувати споживачів послуг з усіх питань, пов'язаних із їх отриманням;

7) рівність – орган влади повинен однаково (однаково доброзичливо) ставитися до всіх споживачів публічних послуг. Це також означає, що однакові справи повинні вирішуватись однаково, в однаковий строк, з однаковими вимогами;

8) мінімальна (справедлива) вартість – особа не повинна відчувати себе ошуканою державою. Вартість послуги, за загальним правилом, не повинна перевищувати вартості фактичних витрат на надання цього виду послуг. Стандартом також має бути централізоване визначення плати за публічну послугу в фіксованому розмірі (це означає, що послуга повинна коштувати однаково в різних куточках країни). Сюди ж можна включати і зручність оплати [77, с. 24-26].

Варто підкреслити, що спираючись на чинне законодавство України, оцінювання публічних послуг, котрі надаються Національною поліцією у сфері дозвільної системи можливе у процесі її діяльності на різних етапах виконання своїх зобов'язань (див. Рис. 2.6).

До переліку інструментів оцінювання якості публічних послуг, що надаються Національною поліцією у сфері дозвільної системи можна віднести: зовнішнє соціологічне опитування; анкетування персоналу та замовників; онлайн-опитування; оцінювання термінів надання послуг за

допомогою системи електронної черги; експертне оцінювання; аудит діяльності суб'єктів надання послуг; орієнтація на найкращі практики.

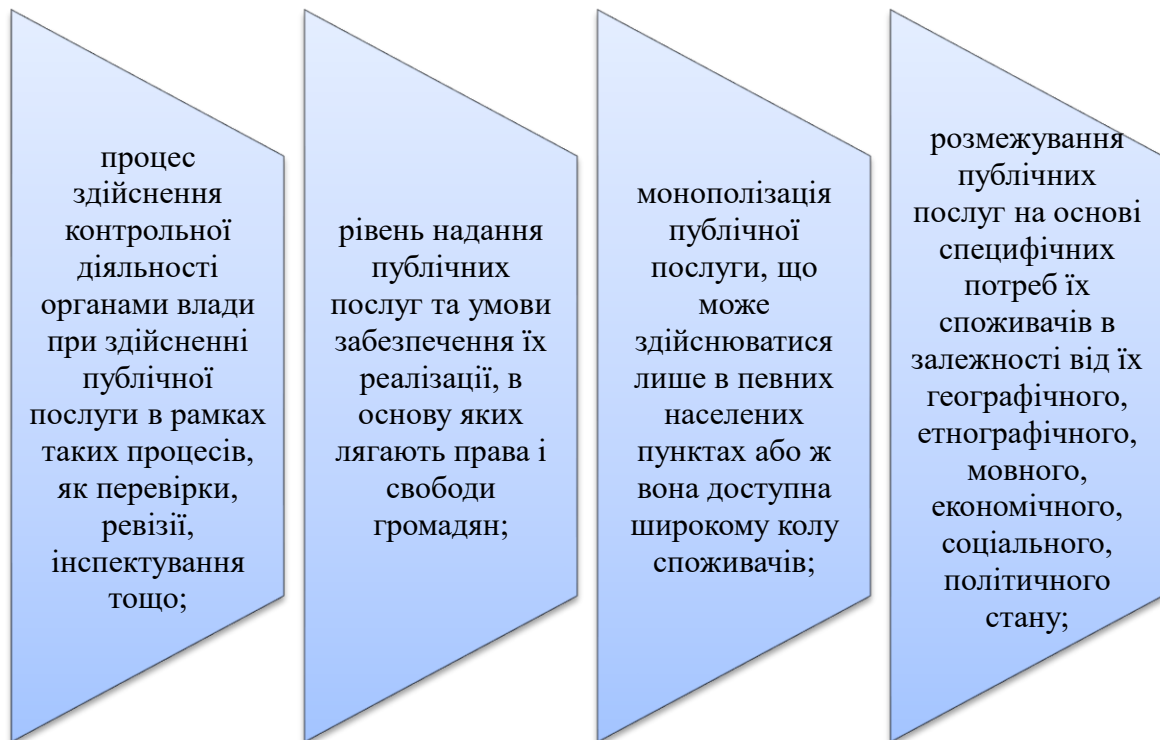

Рис. 2.6. Оцінювання публічних послуг, котрі надаються Національною поліцією у сфері дозвільної системи на різних етапах її діяльності

Основним правилом для застосування запропонованих інструментів оцінювання якості вказаних послуг є системність і систематичність. Системність полягає у тому, що для оцінювання потрібно вибирати декілька інструментів, щоб були задіяні всі зацікавлені сторони, а також необхідно періодично узагальнювати інформацію, отриману в результаті всіх оцінювань. Якщо це системно застосовувати, то можна одержувати інформацію для порівняння і бачити динаміку змін у якості послуг. У свою чергу, систематичність полягає у періодичному застосуванні кожного з визначених інструментів, але не рідше ніж один раз на рік. Це дає змогу проводити комплексне оцінювання протягом календарного року та коригувати плани й дії, а також потребу в ресурсах. Варто підкреслити, що для кожного з вибраних до застосування інструментів оцінювання якості вказаних послуг необхідно сформулювати свою методикку, у якій потрібно описати послідовність

дій, зазначити способи отримання інформації й засоби її фіксування, а також орієнтовні терміни дій та основних виконавців [26, с. 45-46].

На сьогоднішній день одним із ефективних методів оцінювання якості надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи є методика проведення експертної оцінки, що визначається на трьох етапах (див. Рис. 2.7) [71, с. 152].

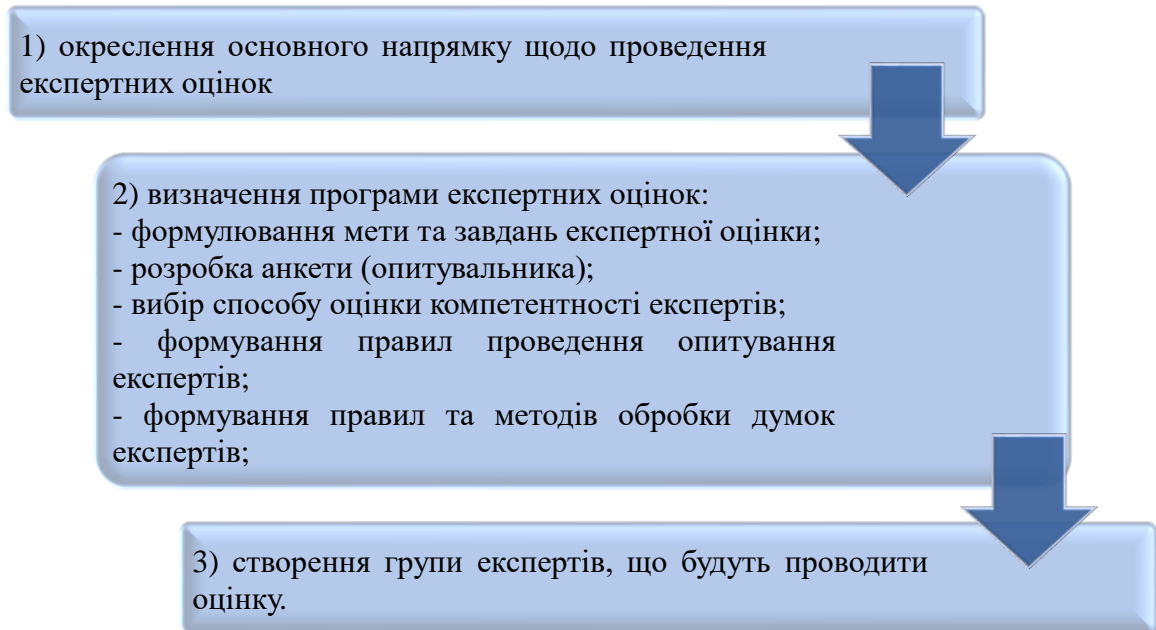

Рис. 2.7. Етапи методики проведення експертної оцінки публічних послуг, що надаються Національною поліцією у сфері дозвільної системи

Окремо хотілося б зазначити, що важливим етапом оцінювання якості для населення публічних послуг, що надаються Національною поліцією у сфері дозвільної системи є розробка та впровадження автоматизованої системи електронних послуг. Основними перевагами цієї системи є:

- 1) компонування нових організаційно-технологічних форм надання публічних послуг, маючи характерні ознаки прозорості, відкритості та рівності для всіх громадян;
- 2) створення електронного документообігу між суб'єктами надання публічних послуг;
- 3) надання публічних послуг громадянам за суб'єктами підприємницької діяльності:

- створення профілю в електронному кабінеті користувача;
- електронна консультація (у межах визначеної законодавством

компетенції);

- попередній запис на прийом до адміністратора центру надання адміністративних послуг;
- перегляд інформації про стан справ;
- перегляд електронних повідомлень.

Враховуючи вищевикладене варто сказати, що оцінка якості публічних послуг, що надаються Національною поліцією у сфері дозвільної системи може базуватися на основі оцінки споживачами послуг, оцінки надавачами послуг або змішаної оцінки, тобто здійснюватися на основі компонування оцінок споживачами і надавачами. При цьому основним завданням удосконалення та запровадження нових оцінок якості публічних послуг, що надаються фізичним і юридичним особам є удосконалення механізму відносин між ними і органами публічної влади [22, с. 213].

Подальше удосконалення оцінки якості публічних послуг, що надаються Національною поліцією у сфері дозвільної системи, на наш погляд, має відбуватися на основі прийнятої у 2014 р. Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Зокрема, серед завдань реформи є ті, що присвячені досліджуваному питанню. Це такі завдання як:

- територіальна доступність, що передбачає надання публічної послуг на території громади, де проживає особа;
- належна матеріально-технічна база для надання основних форм публічних послуг (суб'єкти надання публічних послуг повинні мати у своєму розпорядженні відповідні приміщення, обладнання та інші предмети і засоби);
- відкритість інформації про послуги, порядок та умови їх надання;
- професійність надання публічних послуг [65].

На кінець хотілося б зазначити, що у той час, коли глобалізаційні процеси у світі набирають обертів, а кожен день з'являються нові інноваційні технології, українці не мають змоги оперативно та комфортно для себе

отримати якісні публічні послуги. Тому вважаємо, що перш ніж удосконалювати вітчизняну систему надання Національною поліцією публічних послуг у сфері дозвільної системи, необхідно законодавчо закріпити чіткий перелік стандартів (так би мовити сформувані скелет стандартів надання послуг) та визначити основні критерії якості надання таких послуг в Україні на сучасному етапі, оновлюючи їх з урахуванням розвитку суспільних відносин та інноваційних технологій, а також потреб населення. При цьому забезпечити на державному рівні матеріально-фінансове, інфраструктурне та кадрове забезпечення дотримання нормативно встановлених стандартів та критеріїв якості надання вказаних послуг.

Отже, на сьогодні в Україні не існує чітко визначених стандартів і критеріїв якості надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи, через що виникає недостатня ефективність діяльності цієї публічної інституції та низький рівень якості надання зазначених послуг населенню.

Висновки до Розділу 2

Національна поліція України, як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи, реалізує державну політику у сфері дозвільної системи, здійснює складу і різнопланову діяльність, яка направлена на захист життя та здоров'я людини і громадянина, майна незалежно від форми його власності, а також вчинення комплексу заходів із забезпечення громадського порядку та державної безпеки, профілактики правопорушень, що можуть виникнути в результаті безконтрольного і несанкціонованого використання предметів, на які поширюється дозвільна система.

Здійснення Національною поліцією повноважень у сфері дозвільної

системи відбувається шляхом надання відповідних публічних послуг – видачі фізичним або юридичним особам дозволів на здійснення відповідної діяльності (дій) у сфері обігу спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи.

Нормативно-правове регулювання надання таких послуг Національною поліцією не набуло ознак системності, єдності й уніфікованості. При цьому лише незначна частина підзаконних актів безпосередньо регламентують підстави, умови й порядок надання публічних послуг у вказаній сфері. Окрім того не існує чітко визначених стандартів і критеріїв якості надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи, через що виникає недостатня ефективність діяльності цього органу влади та низький рівень якості надання зазначених послуг.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ВІЙНИ

3.1. Особливості надання окремих публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи (на прикладі отримання дозволу на зброю)

Національна поліція України є специфічним органом державної влади в системі публічно-владного апарату, який здійснює правоохоронну і правозахисну діяльність. З 2015 р. інститут поліції отримав нове для суспільства призначення, діяльність якого набула більш сервісного характеру. Інакше кажучи Національна поліція із правоохоронного органу перетворилася на публічно-владну інституцію, яка надає широкий спектр безоплатних та платних послуг, у тому числі у сфері дозвільної системи.

Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» та інших нормативних актів до публічних послуг, що надаються Національною поліцією, можна віднести послуги, які представлені в Додатку В.

На сьогодні надання окремих публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи (на прикладі отримання дозволу на зброю) регулюється таким нормативними актами як:

- Закон України «Про Національну поліцію»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про дозвільну систему»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії» від 7

вересня 1993 р. № 706;

- Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» від 21 серпня 1998 р. № 622 (далі – Наказ МВС № 622);

- Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами» від 13 червня 2000 р. № 379;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» від 4 червня 2007 р. № 795, відповідно до якої за надання окремої послуги стягується певна плата у гривневому еквіваленті (див. Додаток Г) [51] та ін.

Окремо хотілося б зазначити, що зважаючи на значну кількість правових актів, що регламентують діяльність Національної поліції України у сфері надання послуг, а також наукових підходів до розуміння поняття «публічна послуга», як в теорії, так і на практиці цей термін часто

співвідносять із такими поняттями, як «поліцейська послуга» та «сервісна послуга». На нашу думку, усі послуги, які надаються Національною поліцією є публічними послугами, оскільки вони пов'язані із реалізацією владних повноважень відповідної державної установи, що спричиняє набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків фізичної (юридичної) особи відповідно до закону. При цьому послуги, що надає Національна поліція, виконуючи свої основні завдання, визначені Законом України «Про Національну поліцію», слід вважати поліцейськими, а послуги, що надаються цим же органом влади у сфері внутрішніх справ, з метою створення умов для реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою, доцільно вважати сервісними.

До речі, поняття «сервісна послуга» з'явилося у змісті проекту Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» від 6 квітня 2015 р. № 2567, який, на жаль, так і не було прийнято [67]. Ми вважаємо, що підписання парламентом даного документу комплексно врегулювало би питання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи, сприяло б покращенню якості, підвищенню оперативності й об'єктивності надання таких послуг, а також запобіганню проявам корупції та визначенню правових засад реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб при наданні вказаних послуг у сфері дозвільної системи.

Із перших днів війни питання наявності зброї у фізичних осіб постало дуже гостро, адже постійна небезпека та ризики, які диктує війна, змушують людей, насамперед, думати про особисту безпеку та безпеку своїх рідних. Так, за даними опитувань проведених у додатку «Дія» в 2022 р. з питанням «Як ви ставитеся до володіння українцями зброєю?», станом на 1 червня 2022 р. понад 1,5 млн респондентів підтримує надання громадянам права на володіння вогнепальною зброєю [19]. Все це спонукало діючу владу спростити порядок видачі громадянам дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї протягом воєнного стану, як

найбільш поширеній та ефективній в умовах сучасної війни. Таким чином, 1 березня 2022 р. Міністерством внутрішніх справ України було видано наказ «Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану» № 170 (далі – Наказ МВС № 170). Одразу варто підкреслити, що процедура отримання дозволу відповідно до положень даного наказу є тимчасовим заходом (діє лише на період воєнного стану) та альтернативою загальному порядку, передбаченого Наказом МВС № 622 [62]. Інакше кажучи точних термінів дії такого дозволу не має. Проте, якщо воєнний стан затягнеться на роки, то, на наш погляд, цілком ймовірно, що законодавець внесе відповідні зміни стосовно механізмів перереєстрації виданого дозволу на зброю.

Розглянемо більш детально порядок й умови отримання дозволу на зброю як одну із публічних послуг, що надається Національною поліцією України у сфері дозвільної системи.

Відповідно до Наказу МВС № 170 дозвіл видається на чітко визначений вид зброї – мисливської. Відповідно під цю категорію підпадають:

- гладкоствольна зброя (двостволки, помпові рушниці, напівавтоматичні самозарядні рушниці). Зброя недалекобійна (ефективна дальність – 50-150 метрів), практично не здатна пробити броню, проте досить потужна й ефективна на близьких дистанціях. Помпові й напівавтоматичні рушниці також можуть характеризуватися достатньою ємністю магазинів (до 10 патронів) та скорострільністю;

- нарізна зброя (переважно карабіни з поздовжньо-ковзним затвором та напівавтоматичні самозарядні карабіни, або менш поширені екземпляри: карабіни зі скобою Генрі, карабіни револьверного типу та штуцери (за принципом заряджання подібні до двостволок)). За рахунок нарізів у стволі та специфічної форми кулі має більшу ефективну дальність (від 200 метрів до кількох кілометрів), пробивну здатність та

скорострільність. Деякі моделі такої зброї є цивільними версіями бойових аналогів [19].

Можливість законного володіння зброєю складається із трьох етапів (див. Рис. 3.1.).

Рис. 3.1. Етапи отримання дозволу на зброю в умовах дії воєнного стану

Відповідно до пп. 1 п. 1 Наказу МВС № 170 для отримання дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї (мисливської зброї) та набоїв необхідно подати на ім'я керівника органу поліції за місцем проживання (перебування) заявника:

- письмову заяву про видачу дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї;
- копію документа, що посвідчує особу;
- за наявності – копію військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу, військового квитка офіцера запасу, копія посвідчення пенсіонера або ветерана військової служби, органів внутрішніх справ, Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, Служби судової охорони, державної пожежної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, служби цивільного захисту, податкової міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державної кримінально-виконавчої служби України, або копія посвідчення члена громадського формування з охорони громадського порядку, або копія дозволу на зброю [62].

До речі, право отримання мисливської гладкоствольної зброї мають громадяни України, які досягли 21-річного віку мають, а на мисливську

нарізну зброю та основні частини до неї – громадяни 25-річного віку.

Незважаючи на спрощення процедури, особа все одно подає дві заяви: спочатку на придбання, а потім – на зберігання та носіння зброї. Термін видачі дозволу не перевищує два дні у зв'язку з необхідною перевіркою заявника.

Як результат, істотно спрощено перелік необхідних документів і значно скорочено термін видачі дозволу для отримання зброї. Водночас, залишається не врегульованим питання якості перевірки осіб, які бажають володіти такою зброєю. Наприклад, скасування вимоги щодо подачі медичної довідки надає можливість людині з обмеженою дієздатністю (особі, яка має психічні розлади чи захворювання) володіти такою зброєю, що є прямою загрозою для інших людей. Також, відповідно до Наказу МВС № 170 заявнику не потрібно проходити курси поводження зі зброєю, вивчати матеріал та правила. Проте після скасування/припинення воєнного стану власник зброї, отриманої за спрощеним порядком, повинен подати документи, яких бракує, та отримати загальний дозвіл на три роки згідно з Наказом МВС № 622. Якщо ж особа не переоформить у визначеному порядку таку зброю, наслідком для неї буде настання адміністративної та/або кримінальної відповідальності [19].

Враховуючи вищезазначене органи поліції не мають права видавати дозволи на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї у випадку наявності таких обставин як:

- «наявності даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за ст. 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП);

- систематичне порушення вимог Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи

аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за ст. 174, 190, 191, 193-195 КУпАП);

- керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за ч. 2, 3 ст. 130 КУпАП);

- незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності два чи більше разів за ст. 44 КУпАП);

- вчинення домашнього насильства (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за ст. 173⁻² КУпАП);

- наявність інформації про повідомлення такій особі про підозру або інформації про складення щодо такої особи повідомлення про підозру, що не вручене через не встановлення її місцезнаходження;

- наявності в особи судимості за тяжкий злочин, особливо тяжкий злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

- протягом року з дня набрання законної сили рішенням суду, про конфіскацію чи оплатне вилучення зброї» [62].

Як стверджує М.В. Єрема, законодавчо було зміщено акцент з теоретичних і формальних аспектів на практичні і прикладні. Інакше кажучи перед тим як видати особі дозвіл на зброю, її перевіряють на факт вчинення нею правопорушень, які можуть здійснюватися за допомогою зброї, для унеможливлення повторення злочину. При цьому особа, яка має судимість за деякі злочини невеликої або середньої тяжкості може тепер отримати доступ до зброї [19].

Видачу дозволів на придбання, зберігання та носіння зброї, її реєстрацію та перереєстрацію здійснюють органи Національної поліції України. Контакти територіальних органів Національної поліції, зокрема відділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи, доступні на офіційному сайті (див. Рис. 3.2).

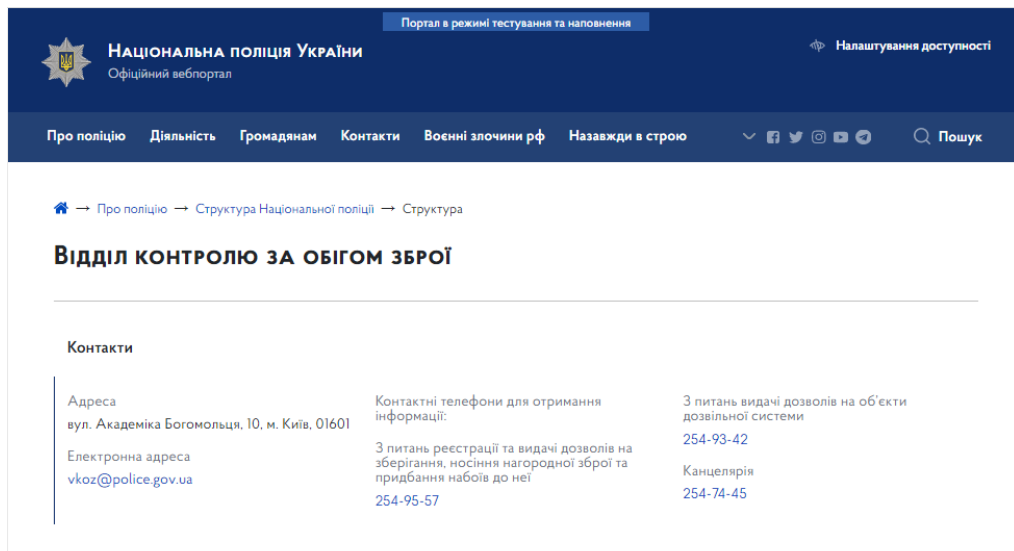

Рис. 3.2. Контакти територіальних органів Національної поліції, необхідні для оформлення дозволу на зброю

Як вже було зазначено вище, дозвіл на зброю під час дії воєнного стану видається на період дії такого стану. Строк дії всіх інших дозволів на зброю, які були видані до початку вторгнення Росії на територію України, відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ «Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні» від 18 березня 2022 р. № 195, продовжено на період до 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні. Відповідно особа, яка бажає і надалі законно володіти зброєю повинна не пізніше 10 днів після скасування такого стану звернутися до органів Національної поліції щодо переоформлення дозволу на зброю [63].

На кінець хотілося б зазначити, що спрощений порядок отримання дозволу на зброю мінімізує витрати на його отримання за рахунок виключення деяких етапів із процедури. Заявнику необхідно буде сплатити

безпосередньо за послугу дозвільної системи та видачу дозволу. На сьогодні вартість за видачу дозволу на придбання зброї становить 51,9 грн, а за видачу дозволу на носіння та зберігання зброї – 54 грн [51].

Отже, на сьогодні Національна поліція України у сфері дозвільної системи надає публічні послуги, порядок й умови надання яких регулюються окремими нормативними актами. Однією із таких послуг є отримання дозволу на зброю, що в умовах повномасштабної війни є надзвичайно затребуваним. З метою урегулювання усіх питань отримання такого дозволу в умовах війни Міністерством внутрішніх справ України було видано спеціальний наказ, положення якого стосуються виключно мисливської зброї та набоїв до неї. Цей документ має тимчасовий характер і є альтернативою загальному порядку, передбаченого Наказом МВС № 622. Отримати дозвіл на зброю за спрощеною системою можна у три етапи, що суттєво заощаджує час та кошти отримувачів даної послуги.

3.2. Імплементация іноземного досвіду надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи

У сучасному цивілізованому світі Україна позиціонує себе як соціально-відповідальну, «сервісну» державу, політика надання послуг в якій спрямована на створення умов для забезпечення гідного життєвого рівня і вільного розвитку будь-якої людини. Головними кроками на шляху до такого перетворення стали: зміна структури власності; повалення адміністративно-розпорядницької системи управління; лібералізація економіки, фінансів, виробництва й торгівлі; активізація підприємницької діяльності; формування вільного і конкурентоспроможного ринку товарів і послуг.

Загалом концепція «сервісної держави» в 1980-1990 рр. отримала масштабне розповсюдження і практичне впровадження у діяльність

державних і самоврядних органів управління у багатьох країнах Західної Європи та в США, що за оцінками більшості вітчизняних аналітиків дозволяє констатувати – в більшості з цих країн прийняті та успішно діють різноманітні нормативно-правові акти, якими детально регламентуються процедури взаємовідносин влади із фізичними і юридичними особами. Так, у 90-х рр. ХХ ст. уряди більшості країн світу дійшли висновку про необхідність модернізації та поліпшення ефективності способу надання публічних послуг [32, с. 209].

У зарубіжних країнах поняття «публічні послуги» має свої характерні ознаки, які можуть бути як спільними для декількох країн, так і мати певні відмінності з урахуванням особливостей внутрішнього життя тієї чи іншої країни. Наприклад, у Франції публічні послуги характеризуються чотирма основними критеріями: задоволення суспільного інтересу, безперервність, пристосованість, рівний доступ до послуг [33, с. 44]. Ці критерії властиві і для інших країн світу, враховуючи загальну тенденцію країн на задоволення людських потреб і спрямованість на підвищення якості надання послуг.

Узагальнення міжнародного досвіду регламентації, регулювання процесів і процедур надання владою якісних публічних послуг населенню демонструє, що вони свого часу стали і залишаються сьогодні об'єктом особливої уваги всіх розвинутих держав, а останнім часом інтенсивно впроваджуються урядами держав, що розвиваються.

Нині в рамках співпраці держав-членів Європейського Союзу питання надання публічних послуг населенню регулюється положеннями Договору про функціонування Європейського Союзу (гл. 3 «Послуги» розд. 4) та Протоколом № 26 «Про послуги загального інтересу». Ці нормативні акти визначають загальні принципи функціонування органів влади у сфері надання публічних послуг населенню, а також закріплюють стандарти якості їх надання [27]. Окрім цих нормативних актів, спільна політика держав-членів Європейського Союзу щодо розбудови єдиного ринку послуг визначена у положеннях «Білої книги про послуги, що становлять загальний

інтерес», ухваленої Європейською Комісією у травні 2004 р. Біла книга визнає конструктивну роль Європейського Союзу у сприянні розвитку високоякісних публічних послуг та окреслює основні елементи стратегії, спрямовані на забезпечення як фізичних, так і юридичних осіб високоякісними і доступними послугами [7, с. 121].

Кожна країна на основі вищевказаних документів, приймала власні внутрішні нормативні акти для врегулювання питання надання публічних послуг. Так, наприклад, у 1991 р. у Великобританії була прийнята Програма під назвою «Хартія громадянина», яка задекларувала принципи надання державою публічних послуг. У 1993 р. у Бельгії була прийнята «Хартія споживачів послуг державних служб», метою якої є удосконалення відносин між державними органами і установами з одного боку та населенням – замовників і споживачів (клієнтів) послуг – з іншого. У тому ж році Португалією була прийнята «Хартія якості державних послуг», дія якої розповсюджувалась на всі послуги центрального уряду і муніципальних органів влади [33, с. 45]. В Австрії існує і діє Загальний закон про адміністративну процедуру, в Естонії – ряд законів про адміністративну процедуру, в Польщі – Кодекс адміністративного провадження, згідно з яким потреби населення у послугах задовольняються або шляхом надання відповідних послуг самими органами влади, або укладанням угод про їх надання приватними підрядниками [72, с. 43].

З метою отримання особою швидко, без ускладнень і, по-можливості, в рамках одного візиту публічної послуги в багатьох європейських країнах була розроблена модель єдиного офісу («one-stop-shop»). У цьому саме Нідерланди перші реалізували концепцію так званих універсамів послуг. На основі досвіду Нідерландів система універсамів послуг була запроваджена й у Німеччині, що стала візитною карткою її адміністрації, оскільки в таких універсамах відбувається до 80% контактів адміністрації з громадськістю.

Досвід Польщі у сфері надання публічних послуг, з-поміж інших країн, є також важливим й актуальним для нашої держави, оскільки дана країна

показала на власному прикладі успіх у реформуванні та входженні в спільноту країн-членів Європейського Союзу. У Польщі формування єдиної централізованої системи надання публічних послуг пов'язане із адміністративно-територіальною реформою, яка проводилася у 2000-х рр., відповідно до якої організацію надання публічних послуг було покладено на органи територіального самоврядування [80, с. 7-8].

Спільною рисою для всіх європейських країн є наявність законодавчо встановленого вичерпного переліку публічних послуг. До речі, найбільш повна класифікація всього спектру публічних послуг існує в Німеччині – близько 400 послуг класифікуються за змістом на 8 типів, причому 73% від загальної кількості послуг відносяться до трьох з них: збору, обробки та надання загальної та спеціалізованої інформації; обробці заяв, що надходять у державні органи, і надання допомоги та сприяння (надання різних форм фінансової допомоги, грантів тощо) [88, с. 123].

Спільним для країн Європейського Союзу є і використання принципу субсидіарності, тобто надання публічних послуг тими органами влади (місцевими, регіональними, центральними), які можуть їх надати найбільш ефективно. Також це проведення державного моніторингу процесу надання публічних послуг та оцінювання їх якості за спеціально встановленими методиками. Безпосередньо методика Європейського Союзу передбачає відслідковування таких питань, як орієнтація на споживача послуги, прозорість її надання, доступність на місцевому та міжнародному рівні, задоволеність споживачів тощо. Зокрема, орієнтованість на потреби споживачів визначається за рівнем: безпечності та гнучкості доступу, а також персоналізації послуг; багатоканальності отримання послуги, що обумовлює її доступність; уникненню необхідності повторного надання інформації, необхідної для отримання послуг; рівню збереження комерційної таємниці і приватних даних. Доступність визначається за наявністю рівних можливостей на всіх рівнях і всіх громадян Європейського Союзу без будь-якої дискримінації отримувати однаково якісні послуги [87]. При цьому

будь-які публічні послуги можна отримати багатьма мовами.

У розвинутих іноземних країнах відбувається активне залучення громадськості до процесу оцінки якості послуг, що надаються, та повна прозорість їх надання. Громадські ради, організації, товариства активно долучаються до розробки рішень, спрямованих на удосконалення системи надання публічних послуг. При цьому сам процес надання є абсолютно прозорим (надання послуг здійснюється у відкритих або скляних приміщеннях і кожна людина може спостерігати за процесом надання). Кожен громадянин у разі порушення стандарту публічної послуги або обслуговування може звернутися до суду і добитися надання послуги належної якості [89, с. 147-149].

У більшості країн світу значну частину публічних послуг (реєстрація, видача дозволів, ліцензування тощо) можна отримати заочно, надіславши необхідні документи в електронному вигляді. У цих країнах функціонує єдиний портал публічних послуг, який передбачає:

- отримання всіх публічних послуг у режимі «єдиного вікна»;
- забезпечення можливості отримання суб'єктами звернення інформації про хід розгляду їх заяв;
- забезпечення можливості отримання суб'єктами звернення за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку результатів надання публічних послуг;
- можливість оплати за надання публічної послуги дистанційно, в електронній формі [89, с. 153].

Окремо варто зазначити, що в іноземних країнах реформування органів влади у питаннях взаємодії з громадянами відбувалося поряд із переорієнтацією органів поліції з карального органу на публічну сервісну службу, яка повинна діяти на благо населення та надавати йому відповідні послуги. Тому на сьогодні дедалі більшого поширення набуває новий підхід до діяльності правоохоронних органів як до організації, яка надає послуги населенню у сфері правоохоронної діяльності. До речі, така позиція знайшла

відображення у низці національних і міжнародних документів ще в 1970-ті роки. Як зазначається в Кодексі поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятому Генеральною Асамблеєю ООН 17 грудня 1979 р., «служба суспільству полягає в, зокрема, наданні послуг і допомоги тим членам громади, які з особистих, економічних, соціальних чи інших причин надзвичайного характеру потребують негайної допомоги. Часткове перетворення органів правопорядку на сервісну службу дасть змогу значно підвищити ефективність роботи правоохоронців шляхом наближення її професійної діяльності до населення, зменшуючи при цьому репресивні заходи впливу. Перевага має надаватися саме запобіганню правопорушень, а не усуненню їх шкідливих наслідків» [74, с. 7].

Розглядаючи можливість імплементації іноземного досвіду реалізації сервісної функції поліцейськими органами, потрібно зазначити, що показником запровадження концепції якості управління у сфері поліцейської діяльності стало проведення першого Європейського конгресу з питань управління якістю роботи поліції, який відбувся у м. Мюнстері (Німеччина) у березні 1998 р. На Конгресі були визначені ключові підходи до створення нової моделі поліції, функціонування якої пов'язується із наданням якісних публічних послуг (див. Рис. 3.3). Ця модель отримала назву «Community Policing», яка поєднує подвійну боротьбу зі злочинністю в особі поліцейських структур та представників громадськості [80, с. 10-11].

Рис. 3.3. Нова модель поліції, відповідно до результатів Європейського конгресу з питань управління якістю роботи поліції

Що стосується безпосередньо надання публічних послуг органами поліції у сфері дозвільної системи, то цікавим є досвід Грузії. В цій країні функціонує Сервісне агентство при Міністерстві внутрішніх справ. Це підрозділ, який «надає будь-які послуги, пов'язані з транспортними засобами, у тому числі їх розмитнення, прийом платежів, пов'язаних з цим, огляд експертами, виготовлення державного номерного знаку, посвідчення водія, складання теоретичного та практичного екзамену з надання права на керування, видача дозволу на купівлю різного виду зброї, її реєстрація та переоформлення, надання довідок про несудимість, виконання функцій апостилю тощо» [79]. Система вибудована таким чином, що людина не витрачає багато часу на отримання послуги. У результаті чого, практично зникли черги, хоча щодня в Сервісному агентстві поліції обслуговується понад тисяча осіб.

Таким чином, в Грузії надання публічних послуг поліцією відбувається на основі світових стандартів, де споживач послуги виступає головною цінністю і якісне задоволення його потреб є головним пріоритетом у функціонуванні органів влади. Враховуючи це, ми переконані, що досвід цієї країни є позитивним прикладом для України у питанні організації ефективної діяльності Національної поліції щодо надання публічних послуг у сфері дозвільної системи.

Отже, враховуючи вищезазначене можна узагальнити, що в іноземних країнах основними напрямками удосконалення організації надання публічних послуг, у тому числі у сфері дозвільної системи є: децентралізація надання публічних послуг через делегування таких повноважень органам територіальних громад або приватним організаціям на засадах контрактно-договірної форми взаємовідносин з останніми; створення найзручніших і найдоступніших умов споживачам послуг (розвиток ідеї інтегрованих офісів «one-stop-shop» або центрів, які діють за принципом «єдиного вікна»); запровадження інформаційних технологій для надання публічних послуг та ін.

Ми вважаємо, що вивчення кращих практик організації надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи та їх імплементація в Україні дасть змогу виробити стратегічно важливі напрямки та дієві засоби удосконалення процесу надання вказаних послуг.

На сьогодні працівники поліції повинні сприймати громадян не тільки як партнерів, але і як своїх клієнтів. Планувати роботу таким чином, щоб від громадськості не надходило скарг на якість поліцейського обслуговування. Відповідно основним завданням поліції на сучасному етапі в Україні повинно бути служіння, у першу чергу, суспільству, громадянам, а потім вже державі й усьому публічно-владному апарату. Окрім того, виконуючи свої завдання щодо надання публічних послуг у сфері дозвільної системи вітчизняна поліція повинна налагоджувати тісний взаємозв'язок із Центрами надання адміністративних послуг, і, як вважає А.Є. Фоменко, передати останнім деякі повноваження, що належать до їх компетенції [80, с. 12].

Використовуючи іноземний досвід стосовно надання публічних послуг, деякі науковці та практики підтримують позицію експертів Центру політико-правових реформ, які після проведення експертизи законопроекту № 2567 «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» [67], стверджують, що він прямо суперечить закону «Про адміністративні послуги» та підлягає відхиленню. Експерти вважають, що більшість послуг, які надає Міністерство внутрішніх справ України разом із Національною поліцією, доцільно передати органам місцевого самоврядування, оскільки, це успішно практикується вже не один рік у провідних країнах світу. Однак, урахувавши призначення структурних підрозділів Національної поліції та специфіку їх функціонування не всі публічні послуги можна делегувати органам місцевого самоврядування. Зокрема це ті, які стосуються дозвільної системи, тому що саме ця сфера найтісніше пов'язана з життям і здоров'ям громадян, що, відповідно до Конституції України є найвищою соціальною цінністю [28].

На основі викладеного, на наш погляд, доцільно створити в структурі

Національної поліції окремих спеціальних підрозділ (як, наприклад, в Грузії), який буде надавати відповідні публічні послуги, у тому числі у сфері дозвільної системи. Функціонування такого підрозділу має базуватися на принципі «єдиного вікна». Для цього Міністерству внутрішніх справ України потрібно розробити і затвердити чіткі стандарти якості надання таких послуг, що включатимуть і стандарти професійних дій самого персоналу поліції. Крім того, слід визначити вичерпний перелік послуг та економічно обґрунтовану плату за них, які будуть надаватися такими підрозділами. Переконані, що такі зміни дадуть змогу громадянам задовольнити свої потреби в отриманні публічних послуг у сфері дозвільної системи, а Національній поліції – швидко й ефективно перейти від карального до соціально-сервісного змісту правоохоронної діяльності, як органу влади європейського зразка.

Таким чином, узагальнюючи вищевикладене можна зробити висновок, що сучасна система надання публічних послуг у більшості іноземних країнах виникла на основі тривалих реформаційних процесів. На разі загальною тенденцією надання таких послуг у світі є створення, як правило муніципальною владою, сервісних центрів, що діють як «універсами послуг», на основі принципу «єдиного вікна». Враховуючи це, досвід іноземних країн є досить корисним для України у процесі вибору оптимальної форми організації надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи.

Висновки до Розділу 3

Національна поліція України у сфері дозвільної системи надає публічні послуги, порядок й умови надання яких регулюються окремими нормативними актами. Однією із таких послуг є отримання дозволу на

зброю, що в умовах повномасштабної війни є надзвичайно затребуваним. З метою урегулювання усіх питань отримання такого дозволу в умовах війни Міністерством внутрішніх справ України було видано наказ «Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану». Цей документ має тимчасовий характер і є альтернативою загальному порядку, передбаченого Наказом МВС № 622.

На сучасному етапі особливості функціонування в іноземних країнах системи надання публічних послуг, у тому числі правоохоронними органами, значною мірою обумовлюють рівень демократії, рівень захисту соціальних й економічних прав і свобод людини і громадянина, здатність системи публічного управління оперативно і дієво реагувати на зміни в суспільстві. Врахування положень законодавства деяких зарубіжних країн може слугувати для нашої держави поштовхом до створення подібної системи надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи. Водночас слід зазначити, що у разі вирішення питання щодо доцільності адоптації такого досвіду в Україні необхідно провести зважений аналіз можливостей впровадження цього досвіду в цілому чи частково.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи та сформульовано такі висновки і пропозиції:

1. Публічними послугами є суспільно-необхідна і значуща, законодавчо регламентована діяльність органів влади та підприємств, установ, організацій, які перебувають в їх управлінні, яка здійснюється на платній і безоплатній основі, спрямована на задоволення потреб і запитів фізичних і юридичних осіб для реалізації їх прав, свобод і законних інтересів. Для публічних послуг характерним є публічний характер та публічно-владне спрямування. У свою чергу, дозвільна система являє собою систему відносин щодо видачі відповідними органами влади дозвільних документів різного характеру. Водночас це діяльність органів влади у сфері поводження зі зброєю, вибуховими речовинами та іншими об'єктами, безконтрольне володіння та використання яких може завдати шкоди громадському порядку та безпеці громадян. Дозвільна система функціонує з метою забезпечення державної і громадської безпеки, захисті фізичних і юридичних осіб та держави, в цілому, від шкоди, яка може бути завдана неправомірним користуванням об'єктами дозвільної системи.

2. Національна поліція України, як специфічний суб'єкт надання публічних послуг у сфері дозвільної системи, реалізує державну політику у сфері дозвільної системи, здійснює складу і різнопланову діяльність, яка направлена на захист життя та здоров'я людини і громадянина, майна незалежно від форми його власності, а також вчинення комплексу заходів із забезпечення громадського порядку та державної безпеки, профілактики правопорушень, що можуть виникнути в результаті безконтрольного і несанкціонованого використання предметів, на які поширюється дозвільна система. Здійснення Національною поліцією повноважень у сфері дозвільної

системи відбувається шляхом надання відповідних публічних послуг – видачі фізичним або юридичним особам дозволів на здійснення відповідної діяльності (дій) у сфері обігу спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи.

3. За роки незалежності України нормативно-правове регулювання надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи не набуло ознак системності, єдності й уніфікованості. При цьому лише незначна частина підзаконних актів безпосередньо регламентують підстави, умови й порядок надання публічних послуг у вказаній сфері. Враховуючи це, на наш погляд, було б доречно розробити і прийняття єдиний нормативний акт підзаконного характеру, який би врегулював усі питання щодо надання публічних послуг Національною поліцією України у сфері дозвільної системи. Наявність такого документу усунуло наявні сьогодні колізійні норми та прогалини, скоротило часові та грошові витрати при наданні таких послуг та зменшило рівень правопорушень у вказаній сфері.

4. На сьогодні в Україні не існує чітко визначених стандартів і критеріїв якості надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи, через що виникає недостатня ефективність діяльності цього органу влади та низький рівень якості надання зазначених послуг. Переконавши, що нормативне їх закріплення стане одним із ефективних засобів вирішення вказаних проблем. При цьому під час визначення стандартів та критеріїв якості надання публічних послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи необхідно враховувати такі аспекти як: територіальна і транспортна доступність отримання послуги; чіткість встановлених умов і порядку надання послуги; простота виконання отримувачем послуги встановлених вимог; строковість та часові обмеження надання послуги; неупереджене і доброзичливе ставлення до отримувача з боку надавача послуги; фіксована вартість надання послуги.

5. Національна поліція України у сфері дозвільної системи надає

публічні послуги, порядок й умови надання яких регулюються окремими нормативними актами. Однією із таких послуг є отримання дозволу на зброю, що в умовах повномасштабної війни є надзвичайно затребуваним. З метою урегулювання усіх питань отримання такого дозволу в умовах війни Міністерством внутрішніх справ України було видано спеціальний наказ, положення якого стосуються виключно мисливської зброї та набоїв до неї. Цей документ має тимчасовий характер (поки діє воєнний стан) і є альтернативою загальному порядку, передбаченого Наказом МВС № 622. Відтепер отримати дозвіл на зброю за спрощеною системою можна у три етапи, що суттєво заощаджує час та кошти отримувачів даної послуги.

б. Досвід іноземних країн щодо надання публічних послуг, у тому числі правоохоронними органами, є досить корисним для України у процесі вибору оптимальної форми організації надання таких послуг Національною поліцією у сфері дозвільної системи. Ми вважаємо, що на сьогодні вітчизняна поліція, за аналогією більшості зарубіжних держав, має виступати сервісним органом публічної влади, завданням якого повинно бути надання високоякісних публічних послуг спеціалізованими структурними підрозділами. При цьому надання таких послуг має ґрунтуватися та у подальшому розвиватися на засадах орієнтованості на споживачів послуг, загальнодоступності, конфіденційності, спрощення процедур одержання таких послуг, ефективності і результативності. Разом із тим, імплементація іноземного досвіду щодо окремих аспектів надання таких послуг повинно обов'язково враховувати особливості культури і менталітету та суспільних відносин, які склались в Україні, потреби населення, соціально-економічний рівень розвитку країни тощо, з метою недопущення негативного результату такої імплементації, а також можливих колізій у вітчизняному законодавстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абраменко Ю.Ю. Публічні послуги та їх роль у забезпеченні якості управління [Електронний ресурс] / Ю.Ю. Абраменко // Публічне адміністрування: теорія та практика. Електронний збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 2 (6). – Режим доступу: [http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11ayuzu.pdf](http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11ayuzu.pdf).
2. Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник для підготовки до іспиту / О.М. Калюк, С.Ф. Константинов, В.А. Куліков та ін.; за ред. В.А. Кулікова. – К.: Освіта України, 2016. – 230 с.
3. Адміністративна діяльність. Частина особлива: Підруч. / за заг. ред. О.М. Бандурки. – Х.: Вид-во Ун-ту внутр. Справ «Еспада», 2000. – 368 с.
4. Афанасьєв К.К. Адміністративні послуги: Навч. посіб. / К.К. Афанасьєв. – Луганськ: РВВЛДУВС, 2010. – 175 с.
5. Афанасьєв К.К. Щодо стандартів надання адміністративних послуг / К.К. Афанасьєв [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wap.lduvs.forum24.ru/?1-14-0-00000076-000-0-0>.
6. Бригілевич І.І. Діяльність ЦНАП та оцінка якості надання адміністративних послуг: Практ. посіб. / І.І. Бригілевич. – К., 2017. – 40 с.
7. Буханевич О.М. Особливості правового регулювання адміністративних послуг в країнах Європейського Союзу / О.М. Буханевич // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – Вип. 12. – Том 1. – С. 120-122.
8. Васильєва О.І. Стандартизація надання адміністративних послуг в Україні / О.І. Васильєва, Н.В. Васильєва // Університетські наукові записки. – 2012. – № 2(42). – С. 77-81.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і гол. ред. В.Т. Бусел. – К., 2002. – 851 с.
10. Венедіктова І.В. Юридична природа публічних послуг /

І.В. Венедіктова // Вісник Харківського національного ун-ту. Серія: Право. – 2009. – № 841. – С. 88-91.

11. Голосніченко І.П. Правове регулювання надання державних управлінських послуг та вирішення адміністративних спорів / І.П. Голосніченко // Право України. – 2003. – № 10. – С. 81-88.

12. Григораш О.І. Публічні послуги у сфері державного управління: поняття та зміст / О.І. Григораш // Науковий вісник Чернівецького університету ім. Юрія Федьковича. – 2007. – № 385 – С. 73-77.

13. Гуменюк В.А. Адміністративно-правове регулювання здійснення органами внутрішніх справ дозвільної системи: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / В.А. Гуменюк. – Х.: Унів. внутрішніх справ, 1999. – 210 с.

14. Гурковський М.П. Основні принципи діяльності поліції щодо забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні / М.П. Гурковський, С.С. Єсімов // Науковий Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2017. – № 1. – С. 171-184.

15. Денисюк Д.С. Принципи діяльності Національної поліції України: теорія та практика реалізації / Д.С. Денисюк // Митна справа. – 2015. – № 5(101). – С. 63-68.

16. Денисюк Д.С. Щодо визначення поняття дозвільної діяльності ДАІ МВС України / Д.С. Денисюк // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 138-141.

17. Джафарова О.В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: Монографія / О.В. Джафарова. – Х.: Диска плюс, 2015. – 688 с.

18. Дробот І.О. Якість адміністративних послуг як ресурс гарантування місцевого самоврядування в Україні: понятійно-термінологічний аспект [Електронний ресурс] / І.О. Дробот, П.М. Петровський // Державне будівництво. – 2011. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeVu_2011_2_4.pdf.

19. Єрема М.В. Як отримати дозвіл на зброю під час війни? / М.В. Єрема, А.Г. Борисенко // Юридична газета. – 10 червня 2022 р.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/yak-otrimati-dozvil-na-zbroyu-pid-chas-viyni.html>.

20. Зозуля І.В. Поліцейські послуги в законодавстві України та на практиці / І.В. Зозуля // Форум права. – 2019. – № 3. – С. 21-38.

21. Йосифович Д.І. Надання адміністративних послуг Міністерством внутрішніх справ України та Національною поліцією / Д.І. Йосифович // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2017. – № 3. – С. 131-137.

22. Калинець Н.І. Вдосконалення механізму надання адміністративних послуг у контексті взаємодії органів публічної влади з громадою / Н.І. Калинець // Ефективність державного управління. – 2015. – Вип. 43. – С. 211-219.

23. Карпенко О.В. Управлінські послуги в Україні: механізми надання органами влади / О.В. Карпенко [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://ecoukraine.org/load/monografija/karpenko_o_v_upravlinski_poslugi_v_ukrajini_mekhanizmi_nadannja_organami_vladi/6-1-0-11.

24. Кириченко І.Г. Адміністративно-правовий порядок забезпечення дозвільної системи: Навч. посіб. / І.Г. Кириченко. – К.: Наукова думка, 1999. – 208 с.

25. Ківалов С.В. Адміністративне право України: Навч.-метод. посіб. / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла. – Вид. 2-е, перероб. і доп. – Одеса: Юридична література, 2002. – 312 с.

26. Клімушин П.С. Методологічні засади забезпечення якісного надання адміністративних послуг / П.С. Клімушин, Д.В. Спасібов // Теорія та практика державного управління. – 2018. – № 1. – С. 39-47.

27. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу 2010/C83/01 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.search.ligazakon.ua/1_doc2/nsd/link1/MU10267.html.

28. Конституція України: Закон України прийнятий на п'ятій сесії

Верховної Ради України від 28 червня 1996 р. № 254/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

29. Коптєв А.М. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС в сфері безпеки дорожнього руху: дис. ... доктора філософії / А.М. Коптєв; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Дніпро, 2020. – 216 с.

30. Кульчицький П.П. Стандартизація державних послуг, що надаються органами внутрішніх справ України: організаційно-методичні аспекти / П.П. Кульчицький // Теорія та практика забезпечення якісного управління у сфері діяльності Міністерства внутрішніх справ: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 27 листоп. 2009 р. / упоряд.: Т.О. Проценко, І.П. Голосніченко, О.Г. Циганов, П.П. Кульчицький; за заг. ред. Т.О. Проценка. – К.: ДНДІ МВС України, 2009. – С. 74-76.

31. Ластович Д.М. Місце та значення поліцейських послуг в діяльності національної поліції / Д.М. Ластович // Форум права. – 2016. – № 1. – С. 141-146.

32. Легеза Є.О. Зарубіжний досвід надання публічних послуг та шляхи імплементації у законодавство України / Є.О. Легеза // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 1. – С. 209-212.

33. Лис А.Б. Світовий досвід надання послуг населенню державними і самоврядними органами влади / А.Б. Лис // Аспекти публічного управління. – 2015. – № 9. – С. 43-50.

34. Лихачов С.В. Дозвільне провадження в адміністративному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / С.В. Лихачов. – Х.: Національний університет внутрішніх справ, 2001. – 177 с.

35. Мамонова В.В. Організаційний механізм надання адміністративних послуг в громаді в умовах децентралізації / В.В. Мамонова // Актуальні проблеми державного управління. – 2015. – № 2. – С. 83-92.

36. Маркова О.О. Дозвільна процедура в Україні / О.О. Маркова // Прикарпатський юридичний вісник. – 2020. – Вип. 6(35). – С. 126-133.

37. Ніколаєнко К.В. Адміністративні послуги як різновид публічних послуг / К.В. Ніколаєнко // Держава і право. – 2010. – № 47. – С. 269-274.
38. Ольшанський О.В. Надання публічних послуг у громаді: стандарти та критерії / О.В. Ольшанський // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 3. – С. 156-162.
39. Оцінка населенням України якості надання адміністративних послуг за 2019 р. і 2020 р. // Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=288f5acf-7997-4c86-87a2-5616004e37e6&title=OtsinkaNaselenniamUkrainiYakostiNadanniaAdministrativnihPoslug>.
40. Подлінеєв С.Д. Діяльність міліції зі здійснення дозвільної системи в умовах формування ринкових відносин в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / С.Д. Подлінеєв. – Одеса, 1996. – 185 с.
41. Правові засоби здійснення дозвільної системи органами внутрішніх справ України: практ. посіб. у 2-х ч. – Ч. 1 / Л.В. Карабут, В.І. Ткаченко. – Луганськ, 2007. – 382 с.
42. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 32. – Ст. 409.
43. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст.43.
44. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 48. – Ст. 483.
45. Про загальну безпечність нехарчової продукції: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2736-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 22. – Ст. 145.
46. Про запровадження дозвільної системи у сфері підприємницької діяльності: Указ Президента України від 20 травня 1999 р. № 539/99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/99#Text>.

47. Про затвердження вимог до підготовки технологічної картки адміністративної послуги: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2013-%D0%BF>.

48. Про затвердження інформаційних та технологічних карток адміністративних послуг щодо ліцензування видів господарської діяльності Міністерством внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26 грудня 2022 р. № 850 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/MVS1038>.

49. Про затвердження методики визначення собівартості платних адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 66 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2010-%D0%BF>.

50. Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення стандартів адміністративних послуг: Наказ Міністерства економіки України від 12 липня 2007 р. № 219 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME07483.html (втратив чинність).

51. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 р. № 795 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/795-2007-%D0%BF>.

52. Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>.

53. Про затвердження Положення про територіальний сервісний центр МВС: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29 грудня 2015 р. № 1646 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0156-16#Text>.

54. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 січня 2013 р. № 13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13-2013-%D0%BF>.

55. Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 57 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/57-2013-%D0%BF>.

56. Про затвердження Порядку проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 р. № 58 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/58-2018-%D0%BF#Text>.

57. Про затвердження типових інформаційних карток адміністративних послуг, які надаються територіальним органом з надання сервісних послуг МВС: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 5 грудня 2021 р. № 913 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/view/MVS1026?an=1&ed=2021_12_05.

58. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – Ст. 379.

59. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22 липня 1998 р. № 810/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/810/98>.

60. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.

61. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 28 грудня 1994 р. № 394/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 4. – Ст. 28 (втратив чинність).

62. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час

дії воєнного стану: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 1 березня 2022 р. № 170 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0273-22#Text>.

63. Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 18 березня 2022 р. № 195 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-22#Text>.

64. Про стандартизацію: Закон України від 5 червня 2014 р. № 1315-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 31. – Ст. 1058.

65. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>.

66. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 р. № 90-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80>.

67. Проект Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» від 6 квітня 2015 р. № 2567 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54676.

68. Резнікова В.В. Послуга як правова категорія та ознака посередницьких договорів / В.В. Резнікова // Університетські наукові записки. – 2007. – № 4(24). – С. 234-240.

69. Руделіус В. Маркетинг: Підручник / Упор. О.Ш. Сидоренко, Л.С. Манарова. – 4-те вид. – К.: Навчально-методичний центр Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2009. – 648 с.

70. Рябенко М.В. Публічні послуги як складова поняття спеціального суб'єкта злочинів, передбачених статтями 365-2 та 368-4 Кримінального

кодексу України / М.В. Рябенко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2014. – Вип. 27. – Т. 3. – С. 66-69.

71. Серант А.Й. Оцінка якості надання адміністративних послуг / А.Й. Серант, І.В. Огірко // Ефективність державного управління. – 2015. – Вип. 42. – С. 149-161.

72. Скороход О.П. Надання послуг населенню органами місцевого самоврядування як пріоритет діяльності місцевої громади / О.П. Скороход // Стратегічні пріоритети. – 2010. – № 1. – С. 41-46.

73. Сосновик О.О. Дозвільні адміністративні послуги в органах внутрішніх справ / О.О. Сосновик // Форум права. – 2008. – № 1 – С. 389-394.

74. Суббот А.В. Застосування в Україні передових світових стандартів організації ефективної діяльності правоохоронних органів / А.В. Суббот. – Віче. – 2014. – № 10. – С. 5-8.

75. Сухінін Д.В. Формування політики надання якісних муніципальних послуг: Автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. – 25.00.04 «Місьцеве самоврядування» / Д.В. Сухінін; ДРІДУ НАДУ. – Д., 2008. – 21 с.

76. Тимошук В.П. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / В.П. Тимошук. – К.: Факт, 2003. – 496 с.

77. Тимошук В.П. Оцінка якості адміністративних послуг / В.П. Тимошук, А.В. Кірмач. – К.: Факт, 2005. – 88 с.

78. Троян В.А. Поняття та види публічно-сервісної діяльності Національної поліції України / В.А. Троян // Право і безпека. – 2016. – № 4. – С. 90-94.

79. Україна ознайомилась з позитивним досвідом реформування ДАІ Грузії // Офіційний портал Всеукраїнської спеціальної колегії з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vsk.kiev.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=401:ukraina-oznaiomylas-z-pozytyvnym-dosvidom-reformuvannia-dai-hruzii&Itemid=192&lang=ua.

80. Фоменко А.Є. Зарубіжний досвід надання адміністративних послуг та можливості його використання в діяльності Національної поліції України / А.Є. Фоменко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2019. – № 3. – С. 6-17.

81. Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» / М.І. Хавронюк. – К.: Атіка, 2011. – 424 с.

82. Харитонов О.В. Дозвільна система в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / О.В. Харитонов. – Х.: Національна юридична академія ім. Я. Мудрого, 2004. – 197 с.

83. Чаусовська С.І. Поняття публічних послуг та їх класифікації / С.І. Чаусовська // Держава та регіони. – 2017. – № 1(57). – С. 102-108.

84. Шевчук Г.І. Принципи та завдання діяльності Національної поліції України / Г.І. Шевчук // Підприємництво, господарство і право. – 2019. – № 7. – С. 120-124.

85. Юридична енциклопедія: в 6 т. / ред. кол. О.С. Шемшученко та ін. – К., 1998. – Т. 2. – 764 с.

86. Ячменьова В.М. Економічна сутність та класифікація послуг, що направлені на задоволення потреб та бажань людини / В.М. Ячменьова, Л.А. Кальченко // Економіка і управління. – 2001. – № 5. – С. 44-51.

87. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. European Commission, Brussels [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eea.europa.eu/policy-documents/com-2010-2020-europe-2020>.

88. Innovation in public sector services: entrepreneurship, creativity and management / P. Windrum, P. Koch (Ed.). – Cheltenham: Edward Elgar Pub, 2008. – 251 p.

89. Social Services of General Interest in the EU / U. Neer-gaard, E. Szyszczak, J. Willem van de Gronden, M. Krajewski (Ed.). – The Hague: T.M.C. Asser Press, 2013. – 622 p.

**Перелік інформаційних та технологічних карток публічних послуг
відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про
затвердження інформаційних та технологічних карток адміністративних
послуг щодо ліцензування видів господарської діяльності Міністерством
внутрішніх справ України»**

- 1) Інформаційна картка адміністративної послуги з видачі ліцензії на провадження охоронної діяльності;
- 2) Інформаційна картка адміністративної послуги з переоформлення ліцензії на провадження охоронної діяльності;
- 3) Інформаційна картка адміністративної послуги з анулювання ліцензії на провадження охоронної діяльності;
- 4) Технологічна картка адміністративної послуги з видачі ліцензії на провадження охоронної діяльності;
- 5) Технологічна картка адміністративної послуги з переоформлення ліцензії на провадження охоронної діяльності;
- 6) Технологічна картка адміністративної послуги з анулювання ліцензії на провадження охоронної діяльності;
- 7) Інформаційна картка адміністративної послуги з видачі ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;
- 8) Інформаційна картка адміністративної послуги з переоформлення ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;
- 9) Інформаційна картка адміністративної послуги з розширення провадження виду господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту

кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

10) Інформаційна картка адміністративної послуги зі звуження провадження виду господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

11) Інформаційна картка адміністративної послуги з анулювання ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

12) Технологічна картка адміністративної послуги з видачі ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

13) Технологічна картка адміністративної послуги з переоформлення ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної

оборони та їх продажу;

14) Технологічна картка адміністративної послуги з розширення провадження виду господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

15) Технологічна картка адміністративної послуги зі звуження провадження виду господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

16) Технологічна картка адміністративної послуги з анулювання ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу.

Типова структура надання публічних послуг суб'єктами різного рівня

1. Загальні положення
2. Перелік категорій одержувачів публічної послуги
3. Перелік документів, необхідних для надання публічної послуги
4. Склад і послідовність дій одержувача та адміністративного органу, опис етапів надання послуги
5. Вимоги до строку надання публічної послуги, а також до строків здійснення дій, прийняття рішень у процесі надання такої послуги
6. Перелік підстав для відмови в наданні публічної послуги
7. Опис результату, який повинен отримати одержувач
8. Інформація про розмір плати за надання публічної послуги
9. Вимоги до посадових осіб, які безпосередньо забезпечують надання публічної послуги (включаючи вимоги до їх кваліфікації)
10. Вимоги до місця надання публічної послуги (з рахуванням його транспортної і пішохідної доступності)
11. Режим роботи адміністративного органу
12. Черговість надання публічної послуги у разі перевищення попиту на таку послугу над можливістю її надання без очікування
13. Вимоги до інформаційного забезпечення одержувача під час звернення за одержанням та у процесі надання публічної послуги
14. Особливості надання публічної послуги особам похилого віку, інвалідам та особам з обмеженими можливостями тощо
15. Порядок виправлення можливих недоліків наданої публічної послуги

Види публічних послуг, що надаються Національною поліцією України

за змістом конкретних адміністративних справ

- дозвільні (передбачають оформлення документів та видавання дозволів);
- ліцензійні (видавання, переоформлення ліцензії);
- реєстраційні;
- експертні послуги;
- документального оформлення;
- оформлення і видавання погоджувальних документів (висновків, довідок);

за змістом та обсягом процедурних дій

- основні послуги (надаються за заявами з видаванням дозвільного, ліцензійного, погоджувального чи іншого документа);
- супутні послуги (виготовлення копій документів, ламінування, фотографування, продаж канцелярських товарів, надання банківських послуг тощо), які можуть надаватися у приміщеннях, у яких розміщуються центри надання адміністративних послуг;

за юридичними наслідками

- надання прав (видавання дозволів, ліцензій, прийняття екзаменів на право водіння автотранспортних засобів тощо);
- припинення прав (скасування сертифіката на зброю, набоїв, виробів піротехнічних побутового призначення і феєрверків; переоформлення зброї за місцем її обліку з одного власника на іншого; скасування ліцензій, дозволів тощо);
- обмеження прав (погодження проектів конструкцій транспортних засобів у частині дотримання вимог щодо: забезпечення безпеки дорожнього руху; огляду транспортних засобів, подальшої експлуатації транспортного засобу тощо);

**Перелік
платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх
справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розмір
плати за їх надання**

Найменування послуги	Розмір плати за надання послуги, гривень
I. Адміністративні послуги	
Підрозділи Національної поліції	
2. Видача дозволів на придбання і перевезення вогнепальної зброї, боєприпасів, інших предметів, на які поширюється дозвільна система:	
для юридичних осіб	270
для фізичних осіб	18
3. Видача дозволу на зберігання і носіння (реєстрація, перереєстрація):	
нагородної зброї	54
мисливської, холодної, пневматичної зброї, інших предметів, на які поширюється дозвільна система	9
4. Переоформлення зброї за місцем її обліку з одного власника на іншого	108
5. Видача дозволу (оформлення документів) на відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи, що працюють з вибуховими матеріалами, піротехнічних майстерень та інших об'єктів відповідно до Положення про дозвільну систему, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576	270
6. Видача дублікатів документів дозвільного характеру, зазначених у пунктах 2, 3 і 5 цього переліку, у разі їх втрати або пошкодження*	
7. Видача ліцензії**:	
на виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду	
на виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж	
надання послуг з охорони власності та громадян	
на провадження діяльності, пов'язаної з виробництвом, торгівлею піротехнічними засобами	
на провадження діяльності, пов'язаної з наданням послуг стрільбищами невійськового призначення та функціонування мисливських стендів	
8. Переоформлення ліцензії, зазначеної у пункті 7 цього переліку***	
9. Видача дублікату ліцензії, зазначеної у пункті 7 цього переліку***	

10. Видача копії ліцензії, зазначеної у пункті 7 цього переліку***	
10 ¹ . Оформлення та видача:	
дозволу на перевезення надгабаритних, великовагових вантажів	95
документів щодо погодження маршрутів дорожнього перевезення небезпечних вантажів	95

* Розмір плати за надання послуги обчислюється із застосуванням до вартості відповідних послуг коефіцієнта 5.

** Розмір плати встановлено постановою Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2000 р. № 1755.

*** Розмір плати встановлено Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».

**** Розмір плати за надання послуг визначається відповідно до нормативної вартості однієї експертогодина, установлені постановою Кабінету Міністрів України від 1 липня 1996 р. № 710 «Про затвердження Інструкції про порядок і розміри компенсації (відшкодування) витрат та виплат винагороди особам, що викликаються до органів досудового розслідування, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним спеціалізованим установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів».